

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k 40 f

IRDETESEK:
A havi előfizetés egykor 20 fl.
Minden követelménytel 15 fillér.

Arad, 1907.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 36

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság
Tudomány
József utca 21. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, november 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Mindenkinek igaza van.
- Bánffy az egyke ellen.
- Hatvan kis leányruha.
- Az anyai sziv.
- Bomlik a cipészszövetség.
- Lengyel Sándor dr. temetése.
- Csak titokban...
- Zikó Imánál.
- Az udvar — egy operettben.
- Egy lakáscím: húsz fillér.
- A drágaság ellen.
- Verekedés a Reichersban.
- A néppárt és az egyke.
- Öngyilkos szereimes színész.
- Tételek: Kritika. Írta: Lengyel Géza.

Mindenkinek igaza van.

Arad, november 28.

Kossuthnak igaza van. A kiegyezést meg kellett kötni, mert a kötés elmulasztása gazdasági válságra vezet. A kereskedelmi miniszter igazán bölcsen és okosan hangoztatja, hogy a gazdasági önállóságnak megteremtése immár lehetetlen. Érvei, amelyeket ez igazság érdekében fölhoz, mind megállják a sarat. Igaz, hogy hisz lejárat nélkül való szerződésünk van, igaz, hogy a fejlődést elő kell készíteni. De ezek nem mai igazságok. Ezek nem akkor váltak politikai igazságokká, amikor Isten kegyelméből Kossuth Ferenc átvette a kormányzást. Nem az a bökkenő tehát, hogy Kossuthnak igaza van, hanem az, hogy későn jön rá az igazságokra: akkor, amikor már minden elrontódott. Ezt a romboló munkát pedig éppen ő végezte; ő hirdette, hogy nincs kvóta, nincs közösség, nincs kiegyezés.

Vajjon, melyik a becsületes politika: a mai, amely azt vitatja, hogy az Ausztriával való közösséget már nem lehet fölbontani, avagy a tegnapi, amelyik azt kiáltotta, hogy még csak tárgyalni sem szabad a gaz osztrákkal? Vajjon hol van a negyvennyelcas párt kormányképessége? Talán abban, hogy Kossuth miniszter lett 48-as elvek nélkül, de 67-es alapon? Mindez kérdés, amelyre nincs felelet, csak az, hogy fölfordult az ország, hogy a politikusok elvesztették a hitelüket és hogy nincsen senki sem, aki irányt tudna szabni a magyar politika jövődjének. Kossuth hirdeti, hogy bizik a 48-ban és 67-es politikát csinál, Rakovszky állítja, hogy lejárt a 48 és 67-eskedik. Az ördög tud ebben eligazodni, meg legföljebb Beck Vladimir, akinél nagyobb hódolója most alig akad Kossuth Ferencnek. Mert Kossuthnak igaza van még az osztrák miniszterelnök szerint is.

Szappanosnak igaza van. Ki kell vinni a haza függetlenségét. Valóban az önálló Magyarország megteremtése, a szabad nemzeti hatalom megalapítása nagy kötelesség. Éljen a 48! — ebben is igaza van Szappanosnak és a disszidenseknek. De — nem tudjuk már, hányadszor kérdezzük — nem tudták azok a derék urak, akik beléptek a koalícióba, hogy a függetlenségi párt 67-es alapon vállalkozott a kormányzásra? Tudták bizony és tudniok kell most is, hogy a 48-as ellenék megalkotása politikai lehetetlenség. Vajjon mi a programjuk? Ellenzéki-ég a végtelenségig és a jövőd függetlenség megalkotása. Ám ha kormányra jutnának, lenne-e nekik több erejük, mint Kossuthé-

nak. Bizonyára, mert soha semmiféle kormány nem lesz, amely a nemzeti jogok és érdekek olyan tömegét áldozza föl a hatalomért, mint a mostani. Erejük több lesz, de egyelőre aligha annyi, hogy a császári hatalommal forradalom nélkül fölvehessék a harcot. A békés diadalhoz előbb nagy átalakító, gazdagító és megerősítő munkát kell végezni. Míg a győzelem ekként lehetetlen, addig minden szélső ellenzéki győzelem forradalomra vezet, vagy olyan szégyenletes fegyvertételre, mint a Kossuthké volt. Forradalomba vinni a nemzetet lehetetlen, még egy ilyen béke pedig a nemzet pusztulását hozná maga után. Szappanosnak igaza van: meg kell teremteni a független Magyarországot, de úgy, hogy egy liberális, jól gazdálkodó és becsületes ellenék jusson kormányra, amely az ország polgárságát gazdaságilag megerősítse és az ország függetlenítését lehetővé tegye.

Wekerlének igaza van. A horvát lázadást, az idegennyelvű obstrukciót nem szabad tűrni, mert szégyene ez az ország egységének, a parlamentarizmusnak és bizonyosága a kormányzás gyöngeségének. De abban már nincs igaza Wekerlének, hogy a házszabályokat kell szigorítani a horvátok letörésére és egyszakaszosokat kell becsempészni a magyar törvénytárba. A horvátokat más módon kell letörni, otthon kell velük szemben erőteljes rendszabályokat alkalmazni, de a házszabályokhoz nyulni nem szabad. Persze, Bécsben azt szeretnék, ha a horvátok kedvéért guzsba kötnék a magyar parlamentarizmust és megbénítanák a szólásszabadságot. A bécsi politikusok nem ege-

Kritika.

Írta: Lengyel Géza.

— Tetszett? — kérdezte az asszony. Kelemen megcsókolta a feleségét és vidáman felelt: — Nagyon tetszett. Gergő nagyokat fityült közben, amikor olvasta, — ez a föltétlen elragadt és jele nála — a kövér Kovács pedig, a szerkesztő, azt mondotta, hogy azért szereti az irodalmi tárcáimat, mert belőlük a legtanyalabb olvasó is megéri, hogy az egész magyar belletárszika szánalmas dadogás és hogy messiásként kell várni egy új talentumot, aki a sok kompiláló és utánérző között valamit alkot. Ragyogó szemekkel nézett az asszony Kelemenre. — Szeretem azt a Kovácsot, — mondotta az urának — és hozzásimult. Kelemen hangosan kacagott: — Ezt megmondom neki, a világ legvastagabb és leggöribb lábú szerkesztőjének. Megmondom, hogy Kelemen Józsefné, akit a Sáfány utca és a kapcsolt részek joggal tartanak szép asszonynak, szereti őt. Gondolom, ilyen üzenetet sem kapott életében. Csufolódott Kelemen, de tulajdonképpen boldog volt. Boldoggá tette a híres Gergő elismerése, a Kovács elismerése és a felesége hálás, hűséges ragyogó pillantása. Könnyűnek,

tisztának, erősnek és ruganyosnak érezte magát, a fejében már új ötletek kergették egymást.

Azután, heteken át, írta az irodalmi krónikát, új réseket, új hiányosságokat fedezett fel, a nevé: emlegették a képviselőháztól a kávéház asztalokig. Jó fiú volt alapjában Kelemen és sohasem hitte volna, hogy valaha írók ostora lesz. Tulajdonképpen szeretett mindenkit, aki mesét font és verset döngicsélt. A krónikáktól azonban nem szeretetet várt a vastag Kovács, hanem könyörtelen, suhogó fölmáju és lehetőleg rosszmáju kritikát.

Kelemen tehát következetesen rosszmáju volt. Számos írói belet kiüprott és számtalan írói szívet keserített maga ellen. Néha megriadt a sok kegyetlenkedéstől, néha jó szívvél, elismeréssel írt egy-egy kedves írójáról, egy színházi estéről. Kovács ilyen fanyar arccal adta vissza a cikket: — Fiam — mondotta Kelemennek — maga okos ember, sokat tud, fanyesen ír, magának nincs szüksége rá, hogy jó pajtásokat szerezzon. A jó pajtásokból különben sem lehet megélni.

Kelemen ilyenkor sóhajtva vette el a cikket és írt másikat, kegyetlen, okos, maró, romboló sorokat.

Gondolatban hűségesen bocsánatot kért az élve felboncolt emberektől. Olykor találkozott velük színházban, hangversenyen. Nagy, sötétkék szeméből bocsánatot kért, szelíd

pillantást küldött feléjük. A pillantás est meoldotta: — Ne haragudjatok fiúk. Hiszen tudjátok, hogy nem a szívem szerint cselekszem, udjátok, hogy szeretlek benneteket, de hát ez a kenyerelem.

A fiúk azonban nem tudták, vagy nem akarták tudomásul venni, hogy mi rejlik a kegyetlen kritikus szelíd pillantásai mögött. Ők csak azt látták, hogy hiába irnak verset, mesét, drámát, minden csak arra való, hogy Kelemen lesújtó sorokat írhasson róuk. Minden új darab, új könyv a félelmissé nőtt kritikus nevé: terjeszt, népszerűségét emeli, minden írói vetés neki terem. Irodalmi kávéházakban kezdtek gyűlölettel beszélni róla. Ahogy a cikkei szaporodtak, úgy szaporodtak a haragosai. Eléinte panaszkodó, kesergő csapat, azután rosszindulattal telített tábor. Előszedték a Kelemen cikkeit, felboncolták a mondatait, megállapították róla, hogy üres fecsegő, tanulatlan, ügyetlen legény. Megállapították nagy lelki gyönyörűséggel, elégtétellel, noha nem hitték el. Akadt aztán valaki, aki meg is írta, valamelyik vasárnapi csevegésben. Otven hatvan sor volt csak, odavetve színházi pletykák és utszéli elmésségek közé. Hatvan sor, ügyesen, fordulatosan, szemtelenül és hazugságokkal teli, ahogy csak semmit sem kockáztató fiatal legénykének irnak. Kelemen elolvasta és az álla lecsott. Még

dik, hogy a horvátokkal szemben legyen erős a kormány, hanem az erőt, vagy az erőszakot a magyar parlamentarizmussal szemben szeretnék alkalmaztatni. Wekerlének igaza van, le kell törni a horvátokat, de nem a sanda mérsáros módjára, hogy a horvátok felé vágjon és a házszabályokat zuzza agyon.

Justhnak igaza van. A házszabályokhoz nyulni nem szabad. De a kormány, a függetlenségi párt és a két alelnök össze akarja törni a házszabályokat és Rakovszky már nemcsak a horvátoktól, hanem Nagy Györgytől is megvonja a szót. Justhnak igaza van és éppen azért furcsa, hogy miután igazságot képvisel, hogy lehet ő házelnök a mai politika világában. Ha Justhnak igaza van, akkor Wekerle és társai éppen olyan hazaárulók, mint amilyeneknek Tisza Istvánt és Perczel Dezsőt mondták, mert a zsebkendő és az egyszakaszos, a lex-Dániel és Rakovszky szómegvonásai között igazán nincs lényegi különbség. Ha meg Justhnak nincs igaza, akkor ő a hazaáruló, még pedig akkora, mint Supilo Franko, vagy mint Budiszavlyevics Bude, s akkor hogy lehet ő házelnök? Ez is kérdés, de mivel a politikai erkölcsstan körébe vág, a magyar politikai életben feleletet nem lehet reá kapni.

Bánffyának igaza van. A kiegyezés rossz. De hát a tagadás még nem politikai program. Bánffytól egyidőben sokat várt az ország, remélve, hogy ő fogja megcsinálni a polgárság pártját. Bánffy el is indult ezen az úton, de ő is belelévedt a koalíciós utvesztőbe. Bánffy megmondja, hogy miért rossz a kormányzás, de nem mondja meg, hogy miként volna jó. Olyan ő, mint az orvos, aki megállapítja a betegséget, de nem ad rá gyógyszert. A polgárság párt nélkül van és program híján szűkülködik, valakinek végre elő kellene állania és megcsinálni a kormányképes pártot. Akár Bánffy cselekszi meg ezt, akár más, üdvös dolog lesz, mert addig niábavaló szélmalomharc minden ellenzékieskedés.

Mindenkinek igaza van. Ez az ország az, ahol csupa igazságot mondanak, s ahol csupa ostobaságot cselekszenek.

Bánffy az egyke ellen.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 28.

Az ülés első eseménye: *Vajda Sándor*, a bujdosó képviselő megjelent a Házban. Jóval az ülés megnyitása előtt jött el s szépen észrevétlenül belépőzött *Goldis László* és *Vlád Aurél* társaságában az ülésterembe. Az utolsó-előtti padban, egy oszlop jótékony árnyéka mögül hallgatja *Polit Mihály* beszédét. Hogy ez az első debut végig ilyen sima lesz-e, azt persze még nem tudn.

A másik szenzáció is ilyen természetű: délelőtt fél tizenegy órakor a baloldali folyosó piros szőnyegén fűggen végigfutott — egy egerke. Nagy meglepetést keltett a ritka vendég s kitűnő politikusok hajszolták mindenfelé, amíg be nem futott az ujságírók karzatára s azon át bekerült az ülésterembe, ahol eltűnt. Az egerjárás híre felkerült a karzatra is, ahol a hölgyek ijedten kapdosták a lábakat és tettek preventív intézkedéseket minden meglepetés ellen.

Az ülésen *Justh Gyula* elnökölt. A jegyzőkönyv hitelesítése után *Wekerle Sándor* betérjettette a kvótabizottság jelentését.

Samassa János: Heves támadást intéz a horvátok ellen. A kormányt a viszonyok kényszerítették arra, hogy betérjessze a javaslatot.

Polit Mihály: A kiegyezés dolgában egészen aláírja azt, amit *Polónyi* mondott. Né hány szót akar szólni a horvát kérdéstről régi, negyvenhat esztendő tapasztalatal alapján. Csodálkozik, hogy régi képviselőtársa, *Ugron* nem emlékszik arra az időre, mikor itt horvátul beszéltek.

Ugron Gábor: Csak kezdték horvátul, de magyarul folytatták.

Polit Mihály: Nemcsak kezdték. 1878-ban...

Elnök: Ez a visszaemlékezés már a horvát obstrukcióhoz sem tartozik.

Polit Mihály: Igaza van elnök urnak. Áttérek annak kijelentésére, hogy az obstrukciónak elvi ellensége vagyok. Beszél ezután a delegációról.

Elnök: Megvonja tőle a szót.

Polit Mihály: Nekem van még egy javaslatom is. (Nagy zaj.)

Elnök: *Szterényi* államtitkár ur akar beszélni. (A nemzetiségiek és horvátok gunyosan tapsolnak.) Ha ezek a tüntetések megisméllődnek, meg fogom kérdezni a Házat, ne utasítsa-e a demonstrálókat a mentelmi bizottság elé. (Zaj.)

— Ne legyen gyerek, Kelemen. Hiszen ez a kis cirógatás már tönkretette a logikáját. Látszik, hogy először irnak magáról. Maga vidáman jár, kelt a világban, vidáman osztott háziós csapásokat, abban a tudatban, hogy magát: nem érheti baj, maga nem ad zsákmányul verset, regényt. Az okoskodás elég logikus volt, de a legkiválóbb logikába is becsuszik olykor egy kis hiba. Nem gondolt néha arra, mit érez az, akit formás, ügyes, finom és erős soraiban legyilkolt? Ha nem gondolt, az se baj — de most kap belőle egy kis kóstolót.

— Egy kis kóstolót — mormogta Kelemen és busan ballagott hazafelé. Mar kezdett megnyugodni, megalkudni. Hazament, benyitott a szobájába. A felesége ült az íróasztal mellett és olvasta kimeredt szemekkel az új sajkákat, amit ő ott hagyott. Hirtelen a sírás fojtogatta Kelemen. Arra gondolt, hány megbántott ember felesége ült otthon száraz, égő szemekkel, míg az ő asszonya boldogan simult hozzá.

— Soha, senkit sem bántok többet — fogadta meg, némán mozgó ajkakkal.

Nagy sírás következett. Azután két napig pihent Kelemen. Harmadik nap üzent a heti cikkért Kovács. — Kemény legyen, suhogó legyen — üzent.

És Kelemen megírta a cikket keményen, suhogón, kegyetlenül, irgalom nélkül.

Goldis László: A házszabályokhoz akar szólni. (Nagy zaj.)

Elnök: Nem adja meg a jogot, mert már felhívta *Szterényit*.

Szterényi József: *Polónyi Géza* tegnapi beszédére reflektál. Konstatálja, hogy a kormánynak nincs joga a törvénytarba törvényeket felvételni. Ehhez csak a törvényhozásnak van joga. Arra a megjegyzésre, hogy a bíró, aki nem hirdetett kiegyezési javaslatokat, nem respektálja, megjegyzi, hogy az egyszakaszos javaslat a törvényesség minden kellékével válik törvényvé, a kiegyezési javaslatok pedig belekerülnek a Rendeletek Tárába. A magyar bírónak csak azt szabad vizsgálnia, törvényes módon jött-e létre a törvény, vagy a rendelet. Azt mondta *Polónyi*, hogy ha a törvények ki nem hirdettek, Ausztria sem respektálja. Tiltakozik e felfogás ellen, mert Ausztriának nincs beleszólása abba, hogy egy vele megkötött szerződést miképpen cikkelyezi be Magyarország. *Polónyi* igazságügyminiszter korában ezekről a kérdésekről másképpen beszélt.

Olay Lajos: Kár vele ennyit foglalkozni. Ki hisz neki. (Derűtség.)

Szterényi József: Ezek az állítások a magyar képviselőházban olyan előkelő jogász ajkáról hangzottak el, mint *Polónyi*. Nem lehet cáfolatlanul hagyni.

Olay Lajos: Én elmentem, itt hagytam tegnap. (Derűtség.)

Szterényi József: *Polónyi* ama állításra reflektál, melyek a külföldi szerződésekre vonatkoznak. Kérde, csakugyan tájékozatlan-e *Polónyi*? (Guayos kacagás. Felkiáltások: De-hogy!)

Ezután *Polónyi* kereskedelem politikai tévedéseire tér át.

Eber Antal: Mind jóhiszemű tévedés. (Derűtség.)

Szterényi József: *Polónyi* azt mondta, hogy a 67. XII. feltétlen jogot ad az önálló vámterületre, tehát nem vívmány, ha 1917-ben biztosítják is az önálló berendezkedés jogát és módját. Ezt az írott jogot nem lehet az életbe átültetni, ha nehéz akadályok állnak előtte. A lejárat nélküli szerződések már okot adtak, hogy perfektuáljuk a kiegyezést, mert ezzel sok akadályt elhárítottunk jogunk érvényesülése elől. Isten és ember előtt vallja, hogy ha 1917-ig erős, kemény munkával úgy dolgozott, hogy egyenlő versenyfársai legyünk Ausztriának, hiába van írott jogunk, nem lesz meg az erőnk a gazdasági önállóságra. Részle esen foglalkozik ezután a vámtarifakérdéssel. Kijelenti, hogy *Polónyi* tévedéseit helyre kellett igazítani a kereskedelmi miniszter nevében és megbízásából. Mindig hangoztattuk kifelé is, hogy csak 1917-ig való megegyezésről beszélünk. Felolvassa a kiegyezési tárgyalások jegyzőkönyvének egy passzusát, amelyben az osztrákok megállapítják, hogy a magyar küldöttek 1917-től az egész vonalon a szétválást kívánják.

Molnár Jenő: Mi lesz a bankkal? (Nagy zaj.)

Szterényi József államtitkár: Ne méltóztassék a haza dolgait pártszempontból megítélni. Áttér a bankkérdésre. Ez a kérdés, éppen a kereskedelmi miniszter ur kitartó küzdelme árán, kikapcsolatott a komplexumból.

Szász József: Beck azt mondotta, hogy csak taktikából kapcsolták ki. (Nagy zaj.)

Szterényi József: Ép az ellenkezőjét mondta. Különbösen is, ne méltóztassék, a magyar képviselőházban az osztrák miniszterekkel argumentálni. Ép a függetlenségi többség kívánságára kapcsolatott ki a bankkérdés.

Sándor Pál: Örökre?

Szterényi József államtitkár röviden kijelentést tesz még a kvótáról; azután kéri a javaslat elfogadását, mert a kvóta emelése miatt nem lehetett a javaslat összes közjogi és más előnyeit kockáztatni. (Helyeslés.)

Vertán Endre jegyző felolvasta *Polit Mihály* beszéde végén benyújtott határozati javaslatát.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Lukácsiu László román nemzetiségi szóla fel és rendkívül hosszadalmasan visszpillantást vet a lefolyt nemzeti küzdelem történetére.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy kezeledjék a napirenden levő tárggyhoz.

Lukácsiu László arról beszél, hogy a nemzetiségek hősei milyen nagy érdemeket szereztek az ország fentartásában.

egyszer elolvasta és az első vigasztaló gondolata az volt, hogy valami zöld csirkefogó, hargagos kezdő írta.

Elolvasta harmadszor is és sápadtan, izadó homlokkal kelt föl.

— Fiatal kezdő — gondolta magában — de hát én is fiatal, én is kezdő voltam.

Szorongatta az ökleit és nagyon szívesen sirt volna. Rohant föl Kovácshoz, a lakására.

— Oivastam, — felelte Kovács a lihegő embernek — elég ügyes, de nem kell vele törődni.

Kelemen karikára nyílt szemekkel nézett rá:

— Hát nincs hozzá egy szava? Hisz ez rettenetes komiztság.

— Komizság, komizság, — felelte Kovács — ezt csak természetesen tartja? Meg lehet az az elégtétele, hogy rászolgált bőségesen.

Kelemen elkeseredetten tiltakozott.

— Én írtam, amit maga követelt, amit a közönség követelt. Írtam kritikát, szétszedtem könyvet, verset, szindarabot. De mit akarnak tőlem, a kritikustól? Miért kötnek belém? Írják meg ugyanarról a könyvről, amelyikről én szétszedtem a szenteljvizezt, hogy remekmű. Nagyon örülnék neki. Ők is tudják, hogy örülnék neki. Hanem egyenesen a kritikust bántani, ez komizság.

Kovács most már nevetett:

Elnök újra figyelmezteti Lukácsit, hogy térjen a tárgyra.

Lukácsiu László a Ház engedelmét kéri, hogy a tárgytól eltérhessen.

A Ház az engedélyt nem adja meg.

Lukácsiu László ezután a magyarországi nemzetiségek viszonyairól beszél nagyon hosszadalmasan.

Elnök utólagra figyelmezteti a szónokot, hogy meg fogja vonni tőle a szót, ha eltér a tárgytól.

Lukácsiu László erre gyorsan befejezi beszédét.

Bánffy Dezső báró: A horvátok és a nemzetiségek állásfoglalása nem tartja őt vissza attól, hogy az egyszakaszos javaslat ellen tiltakozó szavát fel ne emelje. Az obstrukciót nem helyesli, hiszen annak káros következtetéseit ő érezte legelőször.

Hoffman Ottó: Az nemzeti küzdelem volt!

Bánffy Dezső báró: A kormány nem változtatta meg jól az utat a bajból való kibontakozásra. A horvát kérdést gyökeréig leható módon kell megoldani. Megismélt most azon indítványát, amelyet a pénzügyi bizottságban tett és határozati javaslatot nyújt be, hogy az egyszakaszos törvényjavaslat mellőztessék, a státuskvó fentartassék és a kormány az önálló banknak 1910-ben való felállítására utasítsassék. Felolvassa a javaslatnak teljes szervezetét. A státuskvó fentartását üdvösebb és alkotmányosabb dolognak tartja, mint az egyszakaszos törvényjavaslat alapján való új kiegyezést. Ausztria kénytelen lesz a státuskvóba beletenyugodni. Nincs értelme annak, hogy egyforma kéanszerhelyzetben mindig Magyarország engedjen.

Az önálló vámterületről szólva kijelenti, hogy talán alig van ma már valaki, aki a sorompókat fel ne akarja állítani. A házszabály-reviziót helyesli, szükségesnek tartja, bár részt vett a Tisza ellen folyó küzdelemben, mert az volt a jelszó, hogy ne engedjük meg a katonai létszámemelést. Most sem lehet más, sőt meg kell csinálni az önálló bankot és lekötöttségünkre csak a státuskvó keretében tartani fenn. Kossuth Ferenc hangzatos jelszavainak nem tud felülni, mert az Ausztriával való egyezséget szerződésnek nem tekiatheti, anaabergi csatlakozás nincs, de a dalmáciai vasut megvan és végtére a kvótaemelést is valami. A javaslatot nem fogadja el.

Ezután a Ház elfogadta Hoitsy Pálnak az ülések meghosszabbításáról szóló indítványát, mire az ülést véget ért.

Hatvan kis leányruha

Az aradi izr. jótékony nőegylet ruhakiosztása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Lélekemelő ünnepély folyt le ma délután 1/4 órakor az aradi zsidó hitközség ülés-termében, ahol az aradi izr. jótékony-nőegylet 60 szegény leánytanulónak osztotta ki meleg téli ruháját.

Az ünnepélyt Vágvölgyi Lajos dr. rabbi magasan szárnyaló, költői hasonlatokban gazdag, szép beszéddel nyitotta meg, méltatván az egyesületnek nemes buzgóságát, amidőn nagy áldozatok árán valósítja meg az emberszeretet legszebb törvényét. A nagy hatást keltett beszédét a nagy számban egybegyűlt közönség lelkes éljenzéssel honorálta.

A választmányi ülést Éles Arminné alelnök nyitotta meg és vezette.

Napirend előtt Leopold Zsigmond tb. főtitkár emelkedett szellemű, kegyeletteljes szavakban emlékezett meg azon súlyos veszteségről, amely az egyesületet példásan buzgó pénztárosa és alapító gondnoka, Groszman Jakabné elhalálózásával érte. Indítványára elhatározta az egyesület, hogy az elhalt érdemének megörökítésére 1000 korona tőkével „dr. Groszman Jakabné” alapítványt létesít és a gyászeseit alkalomával begyűlt koszorúmegváltási adományokat 400 koronára kiegészítve, ugyancsak az elhalt neve alatt létesítendő alapítványképp kezeli.

A határozatot az alelnök enunciólván, Vajda József titkár emlékezett meg Deutsch Bernátnak, az egyesület örökös tagjának, nemeslelkű gyámolítójának elhalálózásáról. Elhatározta a választmány, hogy Deutsch Bernát elhalálózása felett részvétét jegyzőkönyvbe igatja és emlékét megörökíti.

Ezután az egyesület számos segélykérőnyit intézett el, megállapította az 1908. évi segélyezési szükségletet, amely 8600 koronát tesz ki, mire az alelnök a gyűlést berekesztette.

Az ülésen jelen voltak: Éles Arminné alelnök, Tenner Józsefné, Wallfisch Arminné népkonyhai védasszonyok, Assael A. Abrahamné, Keller Izsóné, Leopold Ransburg Saldónia, Lengyel Mazoné, Lusztig Adoifné, Lusztig Arminné, Mayer Miksáné, dr. Mittler Izidorné, dr. Nagy Sándorné, Preisach Vilmosné, dr. Schuster Henrikné, Neuman Alfrédné, Singer Gyuláné, Stauber Józsefné, Szabó Albertné, Tenner Lajosné, dr. Tolnai Jánosné, Leopold Zsigmond stb.

Központosan jelentjük, hogy az egyesület által fentartott népkonyha december 2-án nyílik meg ismét. A megnyitáshoz az egyesület ezután is meghívja a nemesszivű emberbarátokat.

Az anyai szív.

Harc a gyermekért.

Regény a vonaton.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Megható jelenet történt ma reggel az Arad felé haladó személyvonatnak egyik másodosztályú fülkéjében. A jelenet inscenálója egy anya volt, ki évek óta nem látott gyermekére talált s kétségbeesett erőfeszítéssel elakarta venni gyermekét az apjától, aki már évekkel ezelőtt elvált nejétől.

Már a személyvonat Csabáról való elindulása előtt feltűnt az utasoknak, hogy egy előkelően öltözött asszony idős viselkedéssel föl és alá járkál a csabai állomás perrouján. A szolgálattevő rendőrt mindenütt nyomában volt, mert azt lehetett az asszony viselkedéséből következtetni, hogy rossz gondolatokkal foglalkozik s hogy talán elakarja pusztítani magát.

Mikor beszállásra jeleztek Arad felé, az elegáns asszony egy II. osztályú kocsiába szállt. Kétegyházas benyitott egy lefüggönyözött ablaku fülkébe, de alighogy meglátta a bentülőket, hangos sikoltással összerogyott. A folyosó utasai meglepetten siettek oda s látták, hogy az asszony az egyik üléspárnán görcsösen tördeli a kezeit. Szembe vele egy szőke férfi ült, ölében egy 4 évesnek látszó gyermek törülgette álmos szemét s mikor az asszonyt meglátta, sirásra fakadt.

Az utasok tanácstalanul nézték e jelenetet s magyarázatot látszottak keresni. Ez aztán nem késett sokáig. Az asszony hirtelen magához tért, felugrott helyéről s megindító zokogással sikoltozta a szőke férfi felé:

— Add vissza a gyermekemet! . . .

A férfi zavartan állott föl s egy másik fülkébe menekült, amelynek ajtaját lezárta. Az asszony pedig utána sietett s miután betörte az üveglakot, újból megismételte követelő szavait. Az utasok az asszony pártjára állottak, annyival is inkább, mert nem tudták, hogy e jelenet egy mélységes családi tragédiát takar. A botrány szenvedő részese ekkor kiállott az ajtó elé s miközben feltartóztatva a sikoltozó asszonyt, elmondta az utasoknak, hogy e nő a felesége volt, akitől törvényesen elvált s a törvényszék egyetlen gyermeküket az apának ítélte. Most Aradon lakik a fiával együtt. Volt

felesége pedig Szajolon. Egy éve élnek elváltan s ez idő alatt az asszony többször megkísérelte már, hogy visszaszerezze kis fiát. De az apa egy házasságtörő-asszony gondozásában nem látja biztosítottának fia neveltetését.

Közben megérkezett a vonat Aradra. Itt az összeörömtt ablaküvegektől megvagdostott kezű asszonyt leszállították a vonatról s bevitték egy közelben lakó orvoshoz, aki bekötözte sebeit. A férj pedig kocsiába ült és gyorsan elhajtatott.

Bomlik a cipésszövetség.

A szabószövetség is.

A fekete könyv.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Még a nyári cipéssztrájk idején történt, hogy a munkaadók, látva a munkások szerveztségében rejlő erőt, szintén szövetségbe léptek, mivel azt hitték, hogy így a munkások esetleges tulkapásaival szemben sikeresebben védekezhetnek. Megalakult tehát az építő iparosok szövetségének a mintája szerint a „cipész munkaadók szövetege.”

Az új szervezet megis felett céljának mindaddig, míg először szembe nem került a munkások testületével. A szövetség a most végződött munkaszünetés folyamán teljes feloszlásnak indult.

A mostani sztrájk alatt történt ugyanis, hogy a mesterek között az a gyanu merült fel, hogy néhányan közülök a munkaadók terveit, szándékait a segédeknek előre elárulják. Itt történt továbbá az is, hogy néhány munkaadó renitensen elienszegült a nagy többség határozatának, ami miatt a szervezet kénytelen volt őket a kebeléből kizárni és velük a további közösséget megtagadni. A kiválások és pártoskodások miatt most a szövetség a teljes felbomlás útján van.

A cipésmesterek szervezetének nyomdokaiba készül lépni a téren az ugyancsak nyáron alakult szabómesterek szövetsége is. Ugyanis ennek az egyesületnek a szabályai között van egy paragrafus, amely szerint az összes üzlettulajdonosoknak tilos másért, mint készpénzért rubát csinálni. — ha a megrendelő még más szabómesternél nem fizette ki számláját. Tilos még akkor is, ha a megrendelő máskülönben a legmesszebbmenő biztosítékot is nyújtja.

Ez az intézkedés, amely a hitelezés lehetőségét sok esetben meggátolja, a munkaadók tapasztalata szerint a rendes üzleti forgalmat lényegesen apasztja.

Azoknak a megrendelőknak a nevei, akiknek a mesterek hitelbe, vagy részletfizetésre nem dolgozhatnak, az ugynevezett fekete könyvbe vannak beírva. A könyvet Jakabffy szabómester, az egyesület titkára őrzi. Nála kell a mestereknek a megrendelő fizetőképessége után érdeklődni, mert aki a határozat ellenében olyan embernek nyújt hitelt, akinek a neve a fekete könyvben benne van, az a meggyezés értelmében 600 korona pénálet köteles fizetni.

A mesterek egyrésze ebben az intézkedésben most határozott veszedelmet lát, mert szerintük ehibázott üzleti gyakorlat az, ha a hitelt olyan emberektől is megtagadják, akik tartozásuk megfizetésére teljes biztosítékot nyújthatnak. Különben is a fekete könyv a szabómesterek tapasztalatai szerint nem ösztönzi arra a megrendelőket, hogy adósságaikat rendszeresen fizessék. Ha már mindenképpen készpénzért kell

ruhát venniök, akkor inkább fordulnak megrendelésükkel budapesti szabóhoz, ahol a szövegekben is nagyobb választék áll rendelkezésükre és ahol a szabás is precízebb.

Tehát a fekete könyvről szóló megegyezés mindenképen céltalan és az aradi szabómesterek boldogulását semmiképpen sem mozdítja elő, aminek világos bizonyítéka az, hogy az üzletű lajdonosok közül sokan máris kiváltak a szövetségből s a kilépések tudomásunk szerint még folytatódnak is.

Lengyel Sándor dr. temetése.

A közigazgatás gyásza.

— Az Aradi Közlöny tudóstójától. —

Arad, november 28.

Egész Aradmegyének mély részvéte és igaz fájdalma kísérte ma utolsó útjára Lengyel Sándor dr.-t, a fiatalon elhunyt máriaradnai főszolgabíró. A végtisztességen, amely d. u. fél három órakor az ev. ref. egyház szertartásai szerint folyt le, a nagyszámu gyászoló családon kívül megjelentek a megyei közigazgatás összes tisztviselői: *Dálnoki Nagy* Lajos dr. alispán, *Keresztes* Gyula dr. főügyész, *Schill* József főjegyző, az egész aljegyzői kar, a megye összes járásainak főszolgabírói (a betegnek kivéve *Salacz* Gyula kivételével) és szolgabírái, a községek körjegyzői és nagyszámu, előkelő gyászoló közönség.

A temetési szertartás a felső temető halottas házában folyt le, ahol *Schill* József megyei főjegyző s következő megható gyászbeszédet tartotta:

Tisztelt gyászoló közönség!

Az elmulás gondolata, az elmulás ténye minden ember szívében fájdalmas érzést kelt. De szívesen fájó és lesújtó ezen érzés, ha azt vesztjük el, aki lelkünkkel, szívünkkel összefonódott, akit igazán szerettünk. Aradvár megye tisztviselői ezen fájdalmas érzés hatása alatt állanak, midőn eljötték ezen gyászos helyre, hogy bucsút vegyenek szerelt kartársuktól. Ismét elpattant egy szem azon láncban, melyet a munka kohójában a tiszta baráti szótet lángja forrasztott össze és edzett meg, — s melynek te, szeretett Sándor barátunk, egyik értékes tagja voltál.

Mint tisztviselő a köteleességtudás és teljesítés terén mindig előljártál, bármily rögös lett volna is az út, amelyre lépned kellett. Elmédet, mely a köznapi gondolkodást magasán túlszárnyalta, folytonos önképzés által élesíve minden tehetséggel arra irányítottad, hogy a gondjaidra bízott közigazgatás színvonalát emeld. Lelkedet erős, hazafias érzés járta át, melynek nyoma minden ténykedéseden rajta van. Munkabíró, munkaszerető férfiú voltál, kit a halál előhírnökeként jelentkező súlyos betegség is csak erőszakkal vonzhatott el az íróasztal mellől.

Azon kevesek közé tartoztál, akik a munkát önönmagáért szeretik, akiknek a munka élvezetet, gyönyört okoz. S emellett volt és maradt idő, hogy imádattal rajtad csüggő hű hitveseddel és immár elárvult kis gyermekeiddel forró szeretettel kebledre oltasd, hogy a hálás fiú szeretetével menj elébe mindenkori édes jó anyádnak, kinek szemfényre, büszkesége voltál, hogy szeretettednek részeseivé tedd testvéreidet és osztályosává barátaidat és kartársaidat is. De mindennek immár vége. Nem szoríthatjuk meg többé baráti jobboldat, nem ölhetünk többé szívünkre. Elragadt a halál közülünk a férfikor legszebb éveiben, el akkor, amikor családotnak a szerető apa gondosságára a legnagyobb szüksége volna, amikor jövőd munkásságodhoz vármegyénk érdekében mi is még szép reményeket fűztünk. S a válás e szomorú pillanatában vigaszt csupán a keresztényi hitből és az erkölcs törvényéből merített az a tudat nyújt, hogy az elválás nem örökre szól, hogy még viszontlátjuk egymást. Addig is kartársi kegyelettel gondolunk rád és baráti szívünk melegségével és hulló könnyeinkkel ápoljuk siro-

dan az emlékezés soha el nem hervadó virágait. A viszontlátásra.

Isten veled Sándor barátunk!

Csécsi Imre ev. ref. lelkész bucsuztatta azután magas szárnyalású, költői beszédben az elköltözöttet, akiről kiemelte, hogy a megyei közigazgatás díszé, egyházának hű fia, szerető családapja és rokon volt.

A sírnál *Szaiff* Zoltán soborsíni körjegyző mondott kartársai nevében utolsó is en hozzádot.

A ravatalra a gyászoló családon kívül koszorut helyeztek: a megyei tisztikar, a radnai kaszáló és a községi jegyzői kar.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: *Folt*, amely tisztít, dráma. (Bérlé C.)
Szombat: *Boccaccio*, operette. (Bérlé A.)
Vasárnap: Délután: *A vasgyáros*, szimű. Este: *Boccaccio*, operette. (Bérlé B.)

* *Az Uránia megnyitása* Két nap múlva megnyílik az Uránia színház, mely szombatra teljes pompában várja felavatását. A bemutató előadásra szóló meghívókat már szétküldték és az ünnepi est programja is kész. *Faragó* Rezsőnek, a kiváló írónak ez alkalomra írt avató versét *Lippichné-Zikó* Ilma asszony mondja el. Pasar fényben fog tündökölni szombaton este az Uránia, melynek fényes programja meglepetést szerez a közönségnek. A megnyitó előadást szombaton este nyolc órakor tartják meg, meghívott publikum előtt. Vasárnap délután 3 órakor kezdődnek rendes helyérek mellett az előadások.

* *A Matolay-Balla kiállítás.* A *Balla-Matolay*-féle kiállítás, amelynek egyik főfeladata két fiatalembernek a megélhetését tanulmányaik befejeztéig megkönnyíteni, — szép sikert ért el. A két fiatal festő eddig szép anyagi eredménynek örvendhet. Az első pár napon már a következő képeknek akadt gazdájuk: *Huszár* Béla megvette *Balla* „Levéllhullás” (300 kor.) és a „Margaretták” (80 kor.) című, *Kálmán* Henrik ugyancsak *Balla* „Őszi hangulat”-át (150 kor.). *Biró* Ernő szintén az előbbinek „Borus hangulat” című festményét. *Matolay* két képe, a „Ködben” (100 kor.) és a „Tempóra mutantur” (50 kor.) című is vevőre akadt *Weisz* Hugó személyében.

* *Vasárnapi előadások.* Vasárnap délutánra Ohnet hatásos sziművét, *A vasgyarost* tüzte ki előadásra a színház vezetősége. A romantikát kedvelő közönség mindig szívesen fogadta ezt a darabot. Este a *Boccaccio* operettet ismétlik meg, amely a finom muzsikájú régi operettek klasszikus remeke.

* *Dohnányi.* A nagy zongoraművész hangversenyére már csak igen kevés jegyet lehet kapni, ami nagyon természetes, mivel Aradon alig lesz zeneértő, ki a magyar művészt nem szeretné hallani. Arad előkelő zeneértő közönsége teljes számban fog vasárnap d. u. a Fehér Kereszt nagytermében összegyűlni. Az érdekes műsorból elegendő, ha *Beethoven* remek „*Apassionata*” szonátáját említjük, melyet csak *Dohnányi* művészete képes a nagyszerű műhöz méltóan előadni.

* *Hazai beszerzési források.* A honi ipar pártolásának eddig legnagyobb akadálya az volt, hogy sem a kereskedők, sem a nagyközönség nem tudták, minő iparcikkeket készítenek már hazánkban és hol szerezhetők be azok. Ezen a hiányon segít most a Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület (Budapest, VIII., József-körut 8. sz., I. 1.), midőn a kereskedelmi m. kir. miniszterium engedélyével 20.000 példányban kinyomatta a m. kir. kereskedelmi muzeum által összeállított „Hazai ipari beszerzési források” című címtárt és azt 1 korona kezelési és szállítási költség előzetes beküldése mellett bárkinek is megküldi. A 228 oldalas ipari címtár 5000 oly ipari készítményt sorol fel, a melyek az országban már ké-

szülnek. A címtár beosztása igen gyakorlatias, mert a „Mi készül az országban?” című fejezet betűsorrendben nevezi meg a honi cikkeket és egyúttal azokat a sorszámokat, a melyek alatt az illető cikkek az iparágak szerint csoportosított címtárban könnyű szerrel megtalálhatók. Az 1 korona díj az egyesület központjához Budapest, VIII. ker., József-körut 8. sz., I. 1., akár bélyegeken, akár postautalványon küldhető be a megrendelő nevének és pontos címének megjelölésével.

Zikó Ilmánál.

*

Eppen indu'ni készítem a szerkesztőségéből, amikor elém állott a nyomda főnöke:

— Fogja ezt a harapófogót, ezt a vadonatujszebkendőt és ezt a gyereket.

— ? ? !

— On, ugy tudom, intervjura készül. Hogy nem politikushoz megy, az bizonyos, mert az arca nem mutat kedveltséget. Ellenben fogadok, hogy színésznőt készül kifaggatni, olyan színésznőt, aki még nem színésznő, de bizonyos, hogy az lesz.

— Unokatestvére ön Sherlock Holmesnek?

— Nem, hanem a sógornóm unokatestvérenek a fia a multkor majdnem látta Conan Doylet.

— Ez határozottan jogcim a következtetésekre. De mire való a harapófogó?

— Maga egy nagyon naiv fiatalember. Látszik, hogy még nem beszélt színésznővel, vagy ha beszélt, nem maga beszélt, hanem mindig ő beszélt. A színésznők már ilyenek, de itt egy olyan színésznőrőlvan szó, aki csak „lesz” színésznő. A „leszszínésznő” pedig félnék, tartózkodó, semmit sem mond, sőt még azt is halkán mondja, szóval ki kell huzni minden szavát.

— Értem. Adja ide azt a harapófogót . . . De mire való ez a zsebkendő?

— Mondom, hogy naiv. Arra, amire a spanyolfal. Ha ön uri társaságban ásítani akar, vagy nem ásít, vagy ha ásít, hát a spanyolfal mögé áll. Nos, legyen nyugodt, ön ama bizonyos intervjunak már első percében ásítani fog, akkor pedig nem mondhatja ónagságának: „kérek egy spanyolfalat.” Az legalább is udvariatlanság. Ellenben ott a zsebkendő. Azt bátran előveheti, legföljebb azt fogják hinni, hogy . . .

— Rendben van. Adja ide azt a zsebkendőt. De mire való a gyerek? Mit csináljak én egy gyerekkel?

— Borzasztó naiv. Látszik, hogy még nem beszélt kezdő színésznőkkel, vagy ha beszélt, hát folyton maga beszélt. A gyerek az egy inasgyerek. Ezt a gyereket betanítja, hogy álljon az ablak alá és öt perc múlva kiáltja el: „szerkesztő ur, ég a kulturpalota”, vagy: „szerkesztő ur, a Hazai Takarékpénztár kamatmentes kölcsönt adott”, vagy: „szerkesztő ur, a városházán elfogadták Steiner Jakob egy indványát”; vagy: „szerkesztő ur, Kállay Jolán már egy csöppet sem ideges”. Vagy tanítsa be akármire, kedves barátom, a fő az, hogy a gyerek öt perc múlva vészelt adjon. Ön akkor természetesen és halálsápadtan fölugrik:

— Ez hallatlan! Mindig akkor ég a kulturpalota, mindig akkor ad a Hazai kamatmentes kölcsönt, mindig akkor nem ideges Kállay Jolán, amikor egy bájos hölgygel beszélek . . . Ez hallatlan! . . . Sajnos, most rohannom kell riportra. Eg áldja meg, nagyságos asszonyom . . .

— Ezeknek elmondása után — folytatta a nyomdafőnök — ön szó nélkül ellillan és így megszabadult egy hosszadalmas és unalmas intervjutól . . . Most már tudja, mire való a gyerek.

— Adja ide, kedves nyomdafőnök.

Azután jobb zsebembe téve a harapófogót, balzsebembe a vadonatujszebkendőt és egyik zsebembe se a nyomdászgyereket, elindultam. A postaépület közelében benyitottam egy lakásba:

— *Zikó* Ilma ónagságát keresem.

— Hozta Isten. Sejttem, hogy miért jött. Ha nem sejttem, akkor is ezért jött volna. Arra kíváncsi vagyok, hogy miért lépek színpadra és ha színpadra lépek, miért nem léptem már előbb a színpadra? Ki szeretné huzni belőlem, hogy örülök e, hogy félek-e, hogy izgatott vagyok e, hogy tudom e a szerepemet? Nos hát üljön le és gyujtsa rá, nem bánom, füstölje teli a szobát, elmondok mindent, mert a szerénység — szerénytelenség volna . . .

— A nyomdafőnök ur — gondoltam magamban — rossz tippet adott. Itt nincs szükség harapó fogóra.

Es eldobtam a harapófogót.

K. Zikó Ilma pedig bájos közvetlenséggel folytatta:

— Tudja mit, kénytelen vagyok őszintén bevallani, hogy félek egy kissé. Tudja a lámpaláz . . . Azután a toalett-kérdés. Minden felvonásban más ruha. Az egyikben fehér, a másikban . . . no de nem árulom el . . . Ez egyelőre titok . . . Különben magának elárulom, de maga viszont ne árulja el. Nézze ezt a Modenblatot . . . Ilyen ka'apot csináltak. Különben lehet, hogy másfélét csináltak. Még sok időm van: teljes egy hét. A ruháim sincsenek még készen.

— Egy hét, az nem sok.

— Önnek nem, de nekem elég. Ne vegye dicsekvésnek, de a szerepemet három nap alatt tanultam be . . . Tegnapelőtt már próbáltam is . . . nem a ruháimat, hanem a színpadon. A színészek nagyon megdicsérték. Szendrey meg pláne nem akarta elhinni, hogy először játszom . . . Oh, azért nem bizakodom el. Tudom, hogy az egész csak előlegezett jóakarata . . . Félek, de azért őszintén szólva érzek magamban tehetséget . . . Tulajdonképpen operett-színpadra készülök. Már tanulok is énekelni. Ha a jövő heti fellépésem sikerrel jár, januárban operett szerepben lépek fel. Es ha sikerül, színésznő leszek. Akár itt, akár a fővárosban. Hogy hol, azt még nem tudom . . . Már leánykoromban is színésznő akartam lenni, de a szüleim nem engedtek. Most esetleg megvalósíthatom a régi óhajtasomat. Teljesen tőlem függ, mert már nagykorú vagyok . . . csak a színpadon ne legyek kiskorú.

Es ilyen tónusban cseveg tovább Zikó Ilma. Fordulatosan és ötletesen. Sőt önmagát is kigumolyolja. Csak vicc, ne tessék elhinni . . .

— Kulesár attól fél, hogy nem tudom majd magamat kifestereni. Hogyne tudnám, hisz folyton azt csinálom.

— A nyomdafőnök ur — gondoltam magamban — rossz tippet adott. Itt nem fogok ásitani. Es eldobtam a zsebkendőt is.

Azután találóan, ötletesen kritizálja színészeti viszonyainkat, főleg a fővárosi színészeket, Zikó Vilma. Látszik, hogy behatóan foglalkozott a színpaddal. Csupa érdekes megfigyelést mond.

— Na, — gondoltam, — ha a nyomdászgyerek most kiabálja el, hogy: „szerkesztő ur tessék sietni, ég a kulturpalota”, — pofonvágom, de nem megyek. Szerencsére nem kiabált

— nyl.

EGYESÜLETI ÉLET

(*) A Kölcsey egyesület könyvtára pénteken felolvasás miatt zárva van. A legközelebbi könyvkivétel ideje szombaton 4—5-ig lesz.

(*) Az orvosszövetség rendkívüli közgyűlése. Az országos orvosszövetség aradvárosi és megyei fiókjá november 30 án, szombaton délután 5 órakor hivatalos helyiségében (városi főorvosi hivatal) rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyetlen tárgya az aradi munkásbiztosító pénztárral létesített megállapodás elfogadása. A szövetség elnöksége ez uton kéri a tagokat, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel a közgyűlésen minél számosabban jelenjenek meg.

Verekedés a Reichsrathban.

Nagyszabásu botrányok.

Rendőrök a karzat ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 28.

A sok vihart látott Reichsrath palotájának falai között esztendő óta nem játszódtott le olyan nagyszabásu botrány, mint ma. Éppen tegnap volt tiz esztendő jubileuma annak, hogy *Badeni* miniszterelnöksége alatt rendőrökkel dobatták ki a Reichsrathból a renitenskedő képviselőket. Ma ismét szerepeltek az osztrák parlamentben a rendőrök, de ezuttal csak a karzati közönséget verték ki a botrányok tanyájáról.

Bécsből táviratozzák:

A Reichsrath mai ülésén a drágaság elleni törvényjavaslat került tárgyalás alá. A szociálisták által beadott sürgősségi indítványt hosszas vita után 207 szavazattal 192 ellenében elvetették, mire óriási botrány tört ki. A szociálisták nagy lármát ütöttek s hevesen gesztikulálva kiáltottak a keresztényszociálisták padjai felé:

— *Népáru! gazemberek! Bitangok, tolvajok! Kenyérlopók!*

A válogatott sértések természetesen méltó viszonzásra találtak a keresztényszocialisták részéről. Az óriási lármába ekkor beleszólt a karzat is. A karzati közönség öklét rázva, ordítva, fenyegető modorban kiabált a keresztényszociálisták felé. A szociálisták, ahelyett, hogy csittították volna a karzatot, még tüzeltek a felingerelt tömeget.

Ezalatt lenn a teremben leirhatatlan jelenetek játszódtak le. Gessmann miniszter felugrik s a padot veri az öklével. A szavai azonban elvesznek a lármában, mire a miniszter elhagyja helyét és kisiet a teremből. Az elnök erélyesen cseppet, majd felkapva a csengőt, *dühösen hadonázik vele*, de a rendet nem képes helyreállítani. Két szociálista képviselő, *Reutlich* és *Diamant* felkiabálnak a karzatra s az ott levőket a keresztényszociálisták ellen tüzelik:

— *Ezek az elemiszerhamisítók, ezek lopják a ti kenyéreteket!* — kiabálnak.

A karzat dühe eléri a tetőpontot. Hiába inti az elnök a lármázókat, a legválogatottabb sértések hangzanak el:

— *Gazemberek! Csirkefogók!*

— *Le a keresztényszociálistákkal! Majd adunk mi nektek, nyomorultak! Ezért boszut állunk!*

— *Tolvajok! Le kell ütni őket!*

Az elnök utasítást ad a teremőröknek, hogy ürítsék ki a karzatokat. A teremőrök felrohannak a karzatra, de a tulnyomó tömeggel szemben tehetetlenül állanak. A karzaton levők folytonos ordítás közben *leköpdösnek a teremben levőkre*, botjaikkal és lábaikkal *fűlsiketít dörmöbölést visznek végbe*. A parlament összes hivatalnokai és szolgálai felszaladnak a karzatra, de nem bírnak a tüntetőkkel. Hiába interviálódnak a rend helyreállítása érdekében maguk a szociálista képviselők, a láрма nem szűnik meg. Végre az egyik legjobban ordító egy hatalmas teremszolga *vállon kapja és kirugja*.

Lent a teremben is heves szóváltások folynak. *Rezel* képviselő megtámadja *Prade* volt minisztert s *öklével fejbe akarja vágni*, de lefogják és elvonszolják.

Végre nagynehezen sikerül a karzaton lévőket kitzukolni a folyosóra, ahol a láрма és a botrány megújul. A Ház előtt lévő rendőrök a láрма hallatára felrohannak és hosszas tusakodás után kiszorítják a tüntetőket az utcára.

Az ülés óriási izgatottság közben ért véget. Több tüntetőt letartóztattak.

Öngyilkos szerelmes-színész.

Négy revolverlövés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 28.

Fényesnek ígérkező karrier elején maga ellen fordította a gyilkos fegyvert a kolozsvári Nemzeti Színház egyik igen tehetséges tagja: *Rajnai* Gábor. A fiatal színész *aradme gyei* születésű és *Aradon* nagy és előkelő rokonsága van. Az elmúlt nyáron, augusztus hónapban *Aradon* járt rokonai látogatására. *Anyos* Viola lippai festőművész nő meg is festette a művész arcképét az aradi képző- és iparművészeti társulat tavaszi tárlata számára.

Rajnai megnyerő és szép külsője kiváló belső tulajdonságokkal is párosult. Kiváló tehetségű lírai szerelmes színész volt, ki hamar meghódította a kolozsvári színházlátogató közönség szívét és fiatalága dacára az első művészek között ünnepezték. Különösen *Lavedan* *Párbaj* című darabjában aratott osztatlan sikert és magára terelte a fővárosi színházgatók figyelmét, kik kiváló ajánlatokat tettek neki, hogy színházukhoz szerződtessek. Most januárban kellett volna a nemrég költött szerződése értelmében felmennie Budapestre a Vigszínházhoz, de *Rajnai* szerelme nagyobb volt becsvágyánál és dicsőségsszomjánál. Egy nő miatt, ki nem hallgatta meg forró vallomását, eldobott magától mindent, dicsőséget, ünnepe tétést, karriert és — *főbelötte magát*.

Az öngyilkosságról szóló első hírt *Kolozsvárról* kaptuk. *Rajnai* Gábor, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja — így szólt a híradás — tegnap este négyszer főbelötte magát. Sebesülései halálosak.

Budapesti tudósítónk éjjélkor a következőket jelenti: *Rajnai* Gábor, a kolozsvári Nemzeti Színház lírai szerelmes színésze, aki virágvasárnapról a fővárosba szerződött, tegnap éjjel 1 órakor lakásán főbe lötte magát. *Rajnai* közvetlenül öngyilkossága előtt a kolozsvári New-York kávéházban hosszasan beszélgetett színésztársával. Onnan fél egy órakor *Király* Ernő kollégája társaságában lakására tért, hol *négy golyót röpített agyába*. Az egyik golyó a koponyacsonttól visszapattant, a második azonban keresztülment az öngyilkos fején. A többi golyó is súlyos sebeket ejtett *Rajnai*ra. Az öngyilkos színészt rögtön tettének elkövetése után önkívületi állapotban a kolozsvári orvosgyetem sebészeti klinikájára szállították, hol műtétet hajtottak végre rajta. Levelet nem hagyott hátra, de általában beszélnek, hogy a szerelem vitte rá sötét tetteire.

Rajnai Gábor iránt *Aradon* is élénken érdeklődnek színésztársai, kik az este folyamán hallottak az öngyilkosságról. *Lócs* *Rezső* gazdasági tanácsnok pedig, aki nagybátyja az öngyilkos színésznek, táviratban érdeklődött unokaöccse hogylétéről, egyuttal értesítette *Rajnai* Ménesen lakó anyját, özvegy *Joanovics*

Dzsónét, kinek ott szőlőgazdasága van, fia öngyilkosságáról.

Közvetlenül lapzárta előtt kapjuk az alábbi táviratot: Rajnal Gábor kolozsvári színész fejéből még az éjjel folyamán a sebészeti klinikán eltávolították a négy golyót. Az öngyilkos színész állapota *nem életveszélyes*. Esméletét még nem nyerte vissza s ezért az öngyilkosság okára nézve nem volt kihallgatható. Állítólag gyógyíthatatlan gyomorbaja tette életunttá az alig huszonhárom éves, nagytehetségű művészt. Beszélnek azonban arról is, hogy boldogtalan szerelem miatt akart megválni az életől.

MULATSÁGOK.

(=) Mulatság Gurahoncon. A gurahonci önkéntes tüzoltó egyesület 1907. évi december hó 15. napján a „Hungária”-szállóban, felszereléseinek beszerzésére, tombolával és gramofonhangversenyyel egybekötött zártkörű Katalintáncvigalmat rendez. Kezdeté 8 órakor. A tiszta jövedelem 20 százaléka szegény tanulók részére rendezendő karácsonyi ünnepélyre fordítatik.

Csak titokban...

Titkos husárleszállítás.

Csodálatos felfedezések.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

A tanács, mielőtt a husrágóság ellensúlyozására felállítaná a hatósági mészárszékeket, mindent megkísérel, hogy a mészárosokat eltérítse merev álláspontjuktól. Lőcs Rezső gazdasági tanácsos ma újból magához kérte a mészárosok képviselőit és a közönség érdekeire való hivatkozással ismételtén felszólította őket a husárok leszállítására. Lőcs tanácsnok biztosította a mészárosokat, hogy az esetben, ha a felhívásnak eleget tesznek és mérlegelik a közönség anyagi helyzetét, a város minden további akciótól eláll és természetesen nem állítja fel a hatósági mészárszékeket sem. Hangsúlyozta Lőcs, hogy a hatósági mészárszékek felállításával a város nem a mészárosok anyagi érdekei ellen száll sikra, hanem csupán a közönség érdekét tartja szem előtt, hogy pedig ez kielégítést nyerjen, az csakis a mészárosoktól függ.

Am dacára annak a komoly intelemnek, amelyet Lőcs Rezső a mészárosokhoz intézett, az utóbbiak mereven megmaradtak eddigi álláspontjuk mellett, amelynek igazolására ma egy olyan érvet vetettek fel, amelyről eddig hallgattak. Ma ugyanis felfedezték, hogy ők tulajdonképpen már leszállították a husárait. Nem most ugyan, hanem néhány héttel ezelőtt. A régebbi és a pár hét előtt életbe lépett husárok a mészárosok kimutatása szerint a következők:

Egy kiló marhahús

régebben	két hét óta
1 korona 28 fillér	1 korona 12 fillér
1 " 44 "	1 " 36 "
1 " 60 "	1 " 44 "

Kijelentették a mészárosok, hogy a husárát még lejjebb szállítani képtelenek, inkább állítsák fel a hatósági mészárszékeket, majd akkor belátja a város, hogy ők nem uzsorászkodnak. Lőcs Rezső tudomásul vette a mészárosok válaszát, amely után nincs más hátra, mint a hatósági mészárszékek felállítása.

A drágasági ankét megállapodásai értelmében egy háromtagú bizottság valószínűleg a jövő hét elején átrándul Temesvárra és Szabadkára, ahol tanulmányozni fogja a hatósági

mészárszékeket és tapasztalatairól jelentést (és a legközelebb újból egybehívandó értekezletnek. Az itt hozott határozathoz képest fogják ezután a hatósági mészárszékek ügyét a törvényhatósági bizottság december havi közgyűléséhez beterjeszteni.

Az udvar — egy operettben.

A Walzertraum — és egy főhercegnő.

Arad, november 28.

Egyszer — tudj Isten milyen alkacomból — irodalmi vita keletkezett arról, hogy lehet-e élő emberek a színművekben szerepeltetni? Talán ép az aradi Besze Jánossal esett meg, hogy valamely hazafias darabban szerepeltették. Az öreg ur csöndes mosolygással nézte végig, hogy mint játssza az ambiciózus segédszínész *őt*, s a felvonás közben meg is dicsérte.

— Nagyon jó volt, öcsém uram. Egészen ilyen voltam én akkor. (A darab persze Beszének fiatalkorában játszott.) Annyi bizonyos, hogy magam már nem tudnám így adni — magamat . . .

Nem tudni, hogy annak az irodalmi vitaközönségnek mi lett az eredménye. De az kétségtelen, hogy a legújabb népszerűségű operettnek, a *Walzertraum*-nak librettistái egyáltalán nem törődtek ezzel az eredménnyel. A *Walzertraum*-nak, — amelyet a jövő héten, *Varázskeringő* cím alatt, az aradi színház is sorra vesz — szereplői csupa élő alakok, a bécsi udvarnak nagyon is ismert személyei. Természetes, hogy az operettben nem az igazi nevükön élnek. De a bécsi publikum mindegyikükre ráismert és a *Walzertraum*-nak óriási, a *Vig özvegyet* is megközelítő sikerét a muzsikája mellett az is csinálta, hogy a bécsi nép a színpadra vitt, friss és közismert udvari történetet habzsolta belőle. Nálunk a nézőknek ez nem jut mindjárt az eszébe, s azért érdekességszámba fog menni, ha a bécsieknek ezt a közös titkát megírjuk.

A *Varázskeringő*-nek az a rövidre csipett meseje, hogy egy apró német hercegség fejedelmének leánya belésszeret egy főhadnagyba és azt elveszi. A főhadnagy azonban nem tudja a hercegnőt megszeretni; a szíve egy női zenekar primásához, *Franci* kisasszonyhoz vonja, aki a *varázskeringő*-t csodálatos szépen huzza. A hercegnő-feleség sokat gondolkodik azon, hogy mint tudná meghódítani a férjét. Végre összerakul *Franci* kisasszonnyal, akitől megtanulja a *keringő*-t s azzal a férjét egészen a szívéhez köti. A többi niska ölet, többnyire szintén az udvari és a bécsi hangulat való furcsaságaiból.

Hát az a hercegnő, akiről az operett-hősnőt másolták, nem olyan pötty hercegség leánya, hanem valódi Habsburg-sarj, a király unokája: *Ersébet* főhercegnő. A férj ugyan főhadnagy, de nem olyan egyszerű, mint az operettben játszik: *Windischgrätz* herceg. Ámbár egy Habsburghoz viszonyítva körülbelül annyi, mint egy duodec nagyhercegnőhöz képest a szürke huszártiszt. Amikor a főhercegnő a főhadnagyba szerelmes lett, az udvaron kívül is sokat beszéltek, hogy *Windischgrätz* herceg nem nagyon lángol a főhercegnőért. A férfiak közös vonása tán, hogy csak azért tudnak hevülni, ami elérhetetlen előttük; amit az élet ezüst tálcán kínál, az sohase kívánatos, ha még oly szép is. Annyi tény, hogy a főhadnagy egy lépést sem tett a házassága ügyében. — egész odáig, amikor diszbe öltözve a templomban megjelent és az igent elmondta.

A házasság után még nagyobb lett a feszültség az ifjú pár között, s ez még jobban kiszivárgott a nyilvánosság elé. A főhercegnő férjét Prágába helyezték. A Hradsin-ban laktak. S egyszerre arról kezdtek beszélni a prágaiak, hogy a Hradsinba sokat jár egy szép színésznő, aki nem egészen idegen a férjnek. Sőt egy botrány révén az eset az újságokba is eljutott. (Erre már emlékezni fog a pub-

likum) A színésznő és a feleség összetalálkoztak és ez a rencontre személyes inzultusok forrása lett. Sőt állítólag a művésznő súlyos testi sérüléssel szenvedte meg az esetet.

Azután — s itt kezd a dolog megint a *Walzertraum* meséjéhez hasonlítani — a főhercegnő kezdte férjét me hódítani. Leszállott az udvar kimért, fagyos légköréből s oda kísérte férjét, ahol ez azelőtt az életet megszerette. Ugy beszélnek, hogy a *Venedig* nek, meg a bécsi egyéb könnyű mulatóhelyeknek alig volt szorgosabb látogatója, mint a főhercegnő és a férje, meg néhány, hozzájuk hasonló kedélyű kísérő. Nem törődtek azzal, hogy mit szól hozzá az udvar, azzal se törődtek, ha a korhelyek és a rossz hírűek közé keveredéstől egy kis polgári por ragad rájuk; mulattak, szórakoztak, akár más dsidásfőhadnagy és más jukkerasszony. És ez időtől — erre már az udvar is tanu — csodálatosan megerősödött a szerelem a főhercegnő és a férje között. A férj már nem tartja tehernek, hogy a felesége koronás származású s fölülte áll; a nő, az okos asszony, megértette őt s nem iparkodott maga mellé emelni, az untató, csuf, szertartásos életbe, hanem leszállt mellé a bécsi jókedv színes világába, amely ebből az operettből a néző szeme elé rajzolódik.

Azt mondják, hogy ezt az udvari történetet másolták le a *Varázskeringő* szerzői. Néhány nap múlva, amikor ez új operett csillag beleül az aradi színház műsorába, a mi publikumunk is megítheti, hogy úgy van e. A tekintélyek tisztelői megrökönyödnek ezen a vakmerőségen, pedig nincs benne semmi. Ha egyszer a koronás családok nincsenek védve a szerelem ellen, akkor nem tilthatják meg, hogy a szerelem históriásai és muzsikusi megzengjék őket, ha mindjárt a legtarkább, legkülönösebb formában: az operettben is. — os.

A drágaság ellen.

Konyhakertészetek Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

A mindinkább emelkedő piaci drágaság ügyében összehívott ankétén, mint megirtuk, több értékes eszme merült fel, amelyeknek keresztülvitele révén, nagyban csökkenteni lehetne a piaci mizériákat. Mint ismeretes, azt a javaslatot, hogy a város vegye házi kezelésbe a konyhakertészetet, az ankét résztvevői nem találták helyesnek, de ennek kapcsán olyan eszme merült fel, amely minden tekintetben életre való. Általános helyesléssel találkozott az a vélemény, hogy a város közönségének, minden rendelkezésére álló eszközzel oda kell hatnia, hogy a magántermelők intenzívebben üzzék Aradon a konyhakertészetet és élelmi cikkeit ne közvetítő útján, hanem maguk szállítsák a piacra. Ilyen módon bizonyára lényegesen csökkenni fog a piaci drágaság.

Ez az ölet arra indította *Lőcs Rezső* tanácsnokot, hogy már most lépéseket tegyen a konyhakertészet intenzívebb művelése érdekében. Ennek mielőbbi keresztülvitele céljából *Lőcs* tanácsnok ma estére összehívta a gáji földművelőket, hogy a konyhakertészet fokozatosabb művelése érdekében felhívást intézzen hozzájuk. Este hét órakor a gáji rendőrkapitányság egyik helyiségében mintegy százhusz földművelő gyűlt egybe, akik érdeklődéssel várták összehívásuknak okát. Csakhamar megjelent közöttük *Lőcs Rezső* gazdasági tanácsos, akit éljenzéssel fogadtak. *Lőcs* tanácsnok hosszabb beszédben adta a földművelők tudomására, hogy a város egy fontos akciót kezdeményezett, amely rájuk nézve is biztos haszonnal jár. *Lőcs* ezután felszólította a földművelőket, hogy kukorica, dinnye és más ilyen

termékek helyett fordítsanak nagyobb súlyt a konyhakerészetre. Megmagyarázta nekik, hogy a konyhatermékek termelése és közvetlen eladása révén tetemes haszonhoz jutnának és így a vállalkozás nem kockázatos, annál kevésbé, mert azok számára, akik kötelezik magukat a konyhakerészlet művelésére, a város számos kedvezményt helyez kilátásba. Az özsze gyűlteket előjövésével vették tudomásul Lőcs Résző szavalt és még ma este többen aláírták a kötelező nyilatkozatokat. Az aláírásokat a gájl rendőrkapitányság fogja gyűjteni és az ankét összehívása előtt beérjeszti Lőcs Résző tanácsnokhoz, aki az akció eredményéről beszámol majd az ankét résztvevőinek.

A mai nap eredményéből előrelátható, hogy az akciónak sikere lesz és valószínű az is, hogy a jövő évben már lényegesen javulni fog az aradi piac helyzete.

Egy lakáscím: húsz fillér.

Az aradi bejelentő hivatal terve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

Az aradi rendőrség bejelentő-osztálya, amint értesülünk, legközelebb olyan előterjesztéssel fordul a tanácshoz, amelyet kétségtelenül különbözőképp fognak a közönség egyes rétegei fogadni.

Az aradi bejelentő hivatal, amelyet 1895. január 1-én léptettek életbe és amelylyel Arad a vidéki városok legtöbbjét megelőző, minta szerű intézményt alkotott, eddig a lakáscímek keresők részére minden *díj nélkül* adta meg a felvilágosítást. A vidéki, levélbeli megkeresések után egy korona díjat szedett, de azoknak, akik közvetlenül fordultak a bejelentő hivatalhoz, ingyen állottak rendelkezésre.

Most a bejelentő hivatal vezetői — más városoknak és főként a fővárosnak példájára hivatkozva, — azt terjesztik elő, hogy minden lakáscím adó felvilágosítás után *húsz húsz fillér díjat szedjenek*. Ez oly módon történék, hogy a felvilágosítást kérők húsz fillérért egy úrlapot kapnának, amelyre a kérdést fölírják, s a bejelentő hivatal azt elintéznék. A város jövedelmeinek fokozásán kívül ez az ügykezelés egyszerűsítésére is szolgálna. Most megessik, hogy egyesek harminc-negyven lakáscímek kérnek egyszerre s ezek elintézése föltartóztatja a bejelentő hivatal tisztviselőinek rendszer munkáját. A jövőben a tisztviselő átvénné a kérdéssel ellátott úrlapokat, másnap azokat kitöltve adnák vissza a kérdezőnek. A főváros bejelentő hivatalában ugyanez a gyakorlat.

A bejelentő hivatalnak ezt a tervét bajos helyeselni. Ha már a város a közönség szolgálatára intézményt teremtett, amelynek költségeit a pótdobban ugyis mindenki megfizeti, ne rontsa le annak értékét azzal, hogy külön díjakat szed a szolgálatai után. A fővárosra való hivatkozás igen szoronszerű, mert ott bármelyik kávéházban, vagy szállóban átnézhető valaki a *cím és lakásjegyzéket*, ha valamely lakáscímre szüksége van, — s ez nem kerül semmijébe. Aradon azonban ilyen cím és lakásjegyzék *nincsen*, s úgy tudjuk a kiadása meglehetősen bajos is lenne. A közönség tehát egészen a bejelentő hivatalra van utalva. Ha a mai rendszer torlódásokat, zavart okoz, azon másként is lehet segíteni, de ne kössék azt össze a közönség megszarcolásával. Annál kevésbé, mert a reform anyagi oldala nem jelentene a városnak olyan tekintélyes jövedelmet, amelyért azzal csak foglalkozni is érdemes lenne.

Polónyi vádaskodik.

Szidja a sajtót.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 28.

Polónyi Géza, mint jeleztük, a *Lengyel* Zoltán elleni rágalmozási ügyében négy ivre terjedő beadványt intézett az ügyészséghez, amelyben a budapesti esküdtbiróság elfogultságát kimutatva, más bíróság delegálását kéri.

A beadványból a következő rendkívül érdekes részleteket közöljük:

Most, midőn minden igyekeztem dacára a háromnegyed év óta húzódozó vizsgálat befejezéséhez közeledik, alább előterjesztett bizonyítékaim alapján kötelességemnek ismerem bejelenteni, hogy ügyemben az ellenem politikai indokokból megindított és eddig *a művelt és műveletlen világ* részekben egyaránt példa nélkül álló sajtóviszsaélésekkel kitartóan folytatott érdekszövetségi hajszának olyan tényeivel állok szemben, amelyek merőben kizárják azt, hogy az ügynek eldöntésére illetékes budapesti törvényszék mint sajtóbíróság mellett közreműködésre hivatott esküdtstől részrehajlatlan ítéletet várhatnék, *más bíróság kiküldése iránt terjesztem elő kérelmemet*.

A darabontkorszak letűnésével, nem is ok nélkül, a hatalomról leszorult rendszer emberei főleg bennem látták okát annak, hogy szereplésük letűnt és gyászos véget ért.

Ez a tábor, amelynek élén Vázsonyi Vilmos és Vészi József áll, ellenem egy példa nélkül álló embervadászatot rendezett, amely nálamnál gyengébb idegzetű embert már régen vagy a halálba kergeti vala, vagy önbíráskodásra utalta volna.

Polónyi aztán elmondja, hogy *Vázsonyi azért haragszik rád, mert ő volt az, aki megakadályozta, hogy Vázsonyi Budapest főpolgármestere legyen*, amennyiben egy beszélgetés kapcsán nem mutatkozott hajlandónak Vázsonyit protezsálni. Azóta Vázsonyi ádáz dühvel fordult ellene, megalakította a közönségi demokrata szövetséget, melyet, — elég sajnós, — felekezeti érdekek szolgálatában szerveztek. Mielőtt az elfogultságnak kiálló bizonyítékaira rátérnék, nem mellőzhetem annak felemlítését, hogy az ellenem szervezett bünszövetség akkor látta elérkezettnek az időt tervszerűleg elhelyezett aknáinak felrobbantására, midőn én az igazságügyminiszteri székben a nemzetemet, a társadalmat, a családi szentélyt stb. egyaránt fenyegető sajtóviszsaélésekkel szemben a sajtószabadságnak érintetlenül hagyása mellett azokat védeni akartam, azonkívül akkor, midőn a költségvetés alkalmával elmondott programomban a tőzsdén felmerült visszaélések ellen is harcot proklamáltam. Segítségül szerezték a világsajtó egy részét és a becsületes ellen indított hajszában néhány nap alatt mint céges gonosztevő állottam a világ előtt.

Mindent megtesznek, hogy engem ez a bünbenda naponként mint a világ legnagyobb gazemberét kipellengérezhessen. A bemutatott hírlappéldányokból, amelyek azonban csak szemelvények, arról fog meggyőződni az ügyészség és a Kuria, hogy Magyarország volt igazságügyminisztere a jogállamnak csufolt országban üldözött vaddá lett, akit ártalmatlanul tiporhat sárba a becsülettel üzérkedő sajtóbanditáknak serege, csak azért, hogy napnál világosabb ártatlansága és az ellene szórt rágalmozások hitványasága ki ne derülhessen és egy hallatlan mérvben elfogulttá tett esküdtstől felmentő ítéletet hozzon.

Meggyőződhetik a bíróság, de az egész ország, hogy nekem, ha a rágalmozások logiójával szemben megtorlást, vagy védelmet akarnék keresni, eddig legalább *háromszázezer sajtópórt* kellene megindítani. A székesfőváros esküdtjei ma olyan mérvben preparáltattak, hogy tervszerűleg táplált elfogultságuk minden kétségen felül áll. *Még a bíróságot is terrorizálják!*

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálatok. Az aradi községi polgári fiúiskolában a karácsonyi magánvizsgálatok december hó 21-én és 23-án tartatnak meg. Ezen magánvizsgálatokra december hó 2-ig lehet folyamodni. Almási T. Pál igazgató.

A gazdátlan üzlet.

Halász Henrik szökése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Lapunk tegnapi számában részletesen megemlékeztünk *Halász Henrik* aradi divatárú kereskedőnek eltűnéséről és arról a zavarról, amelybe üzletének alkalmazottai ezáltal jutottak. Ma délelőtt is a vevők ugyszólva megrohanták Halász üzletét, mert azt remélték, hogy olcsó áron jutnak áruhoz. A segédek nagyon kényelmetlen helyzetbe jutottak, mert egyrészt nem mertek a rendes üzleti áron alul árusítani, mert félték, hogy ennek kellemetlen következményei lehetnek. Másrészt, mivel csak kevesen vannak, a nagy tolongásban nem tudták az üzlet biztonságát megővni s ezért abban állapodtak meg, hogy a boltot *bezárják*.

Most furcsa, bohózatba illő dolog történt. Az utcai bejárat kulcsát az egyik, az udvari bejárat kulcsát a másik segéd vette magához és felvitték a kulcsokat a rendőrségre. Itt azt mondták nekik, hogy a rendőrségnek nincs joga semminemű beavatkozáshoz, mivel Halász ellen niucson bünvádi eljárás folyamatban. A segédek erre a kulcsokat a budapesti hitelezői védegyelet aradi jogi képviselőjéhez, *Mittler Izidor* dr.-hoz vitték, de ő sem volt azok átvételre hajlandó.

A két segéd nem merie a kulcsokat magánál tartani, félvén a felelősségtől. Hosszas fejtörés után azt határozták, hogy a kulcsokat átadják a háziurnak. A két segéd fel is ment, de a háziúr kijelentette, hogy kérelmüknek nem tehet eleget, miután Halász nem adósa, sőt az üzlet bérét februárig kifizette. A segédek erre *Deutsch Izsó* dr. ügyvéddel újból elmentek a rendőrségre és átakarták adni a kulcsokat, de ezuttal is hasztalanul, mert a rendőrség fejlemes hiányában, nem volt hajlandó a kérelmet teljesíteni. A segédek kérésére annyit mégis megtett a rendőrség, hogy sürgönyözött Nagyváradra, valjon ott tartózkodik-e Halász, a sürgönyre azonban estig nem érkezett válasz.

A segédek ilyen körülmények között kénytelenek voltak maguknál tartani a kulcsokat, de bizonyos, hogy holnap már átadják a rendőrségnek, illetve a bíróságnak. Mint ugyanis értesülünk, az ügyben holnap fordulat áll be. A budapesti hitelezők egyesületének nevében *Mittler Izidor* dr. holnap Halász ellen *csődöt fog kérni*, azon ez alapon, hogy Halász ismeretlen helyen tartózkodik. A törvényszék ennek folytán előreláthatólag tárgyalást fog kitűzni a csődkérvény elintézésére és az ismeretlen helyen tartózkodó közadós képviselőjére ügygondnokot rendel ki.

A néppárt és az egyke.

Veszélyben a kiegyezés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 28.

Wekerle Sándor miniszterelnök tudvalevőleg a mai ülésen nyújtotta be a magyar kvótabizottság jelentését, továbbá a kormánynak erre vonatkozó jelentését és ezek alapján a kvótatörvényjavaslatot.

A kvótabizottság terjedelmes jelentésében benne foglaltatik az az üzenet is, amelyet az osztrák kvótabizottságnak ma küldöttek el. Az üzenet szerint a magyar országos bizottság az osztrák kvótabizottság által tett javaslatokhoz, vagyis a kvótaemeléshez hozzájárul, azzal a feltétellel, hogy azok a politikai tekintetek, amelyek a magyar kvótabizottságot vezették, teljesen érvényre jussanak.

A kormány jelentése elmondja, hogy miután a kormány a kvótabizottság jelentésével minden tekintetben egyetért, azt maga részéről elfogadja. Ennek alapján megszerkeszti a kvótatörvényjavaslatot, amely hat szakaszból áll és intézkedik a kvótaarányszám megállapításáról, amely tudvalevőleg Magyarországra nézve 36,4, Ausztriára nézve pedig 63,6 százalék. Azután kimondja, hogy a megállapítandó kvóta tíz esztendőre, vagyis 1917. december 31-ig érvényes.

A néppárt ma délelőtt a képviselőházban újra értekezletet tartott, amelyen véglegesen megállapította követendő eljárását és álláspontját a mai helyzettel szemben. A párt e szerint *elfogadja az egyszakaszos törvényjavaslatot*, másrészt azonban a néppártnak bizonyos kívánságai vannak. A néppárt egy tekintélyes tagja ezekről a következőket jelentette ki:

Sérelmesnek találjuk, hogy a vidéken a néppártot *üldözik*, amint ezt a szervezkedések alkalmából számos helyen úgy a közigazgatási hatóságok, mint a helyi függetlenségi vagy alkotmánypárti vezetőség részéről tapasztaltuk. Ezzel szemben a néppárt a koalíció többi pártjaival *egyenlő elbánást kér*. A Házban a kormányt támogatjuk, a képviselőházon kívül pedig a kormányzás, vagy a közigazgatás ellenséges bánásmódban részesít bennünket.

A néppárt kívánalmái és panaszai ügyében a párt ma küldöttségileg kereste fel a kormányt. A deputációt *Zichy Aladár gróf és Rakovszky István* vezették és hosszasan tárgyaltak *Andrássy belügyminiszterrel*.

Bécsből táviratozzák: A kiegyezési javaslatok sorsa Ausztriában is felette *bizonytalan*. Az osztrák parlamenti ellenzék olyan erős küzdelemre készül a kiegyezés ellen, hogy az osztrák kormány a kényes helyzetre való tekintettel a legszélsebb eszközökhöz szándékozik nyulni. Szó van arról, hogy ha a helyzet nem javul, *Reichsrathot fel fogják oszlatni*.

HIREK.

Aradmegye tisztújító közgyűlése.

Arad, november 28.

December kilencedikén a vármegyei közigazgatás tisztviselői kara nagy átalakuláson megy keresztül. Egy főszolgabíróság, a máriaradnai, van üresedésben, amelynek élére új ember kerül és bár a restauráció az egész tisztviselői karra vonatkozik, érdekességet csak ez kölcsönöz a tisztújító közgyűlésnek. A törvény szerint az összes tisztviselők hat évre választatnak s minden ilyen husztun után újra választás alá kerülnek.

Teljesen megbízható helyről nyert információ alapján közölhetjük, hogy a *Lengyel Sándor dr.* halálával megüresedett máriaradnai főszolgabírói állásra a következők fognak pályázni:

Édes Elemér tb. főszolgabíró, kisjenői szolgabíró;

Salacz Gyula ternevai főszolgabíró;

Lovich Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró;

Hantó Jenő tb. főszolgabíró, megyei aljegyző.

E pályázat betöltésével természetesen ismét megüresedik egy szolgabírói, főszolgabírói, vagy esetleg egy aljegyzői állás, amelynek következtében többen elő fognak lépni a tisztviselői ranglétrán.

Az eleki főszolgabírói állást illetően a legkompetensebb forrásból nyert értesülésünk szerint *Mladin Miklós dr.*, a jelenlegi főszolgabíró *nem mond le*, nyugdíjaztatni magát, egyáltalában nem áll szándékában, sőt újból pályázik az eleki főszolgabírói állásra. Ezzel eszik mind azon kombináció, hogy *Mladin dr.* Aradra költözik és az aradi görög keleti román szentzéknél hivatalt vállal.

A törvényhatósági bizottság tagjaihoz *Dálnoki Nagy Lajos dr.* alispán már szétküldötte a december kilencedikének d. e. 9 órájára kitűzött tisztújító rendkívüli közgyűlésre szóló meghívást.

A polgári jótékony nőegylet teája.

Arad, november 28.

Az aradi polgári jótékony nőegylet az idén is akcióba lép a társadalom nyomorultjainak, a beteg, öreg özvegy asszonyoknak felségélyezésére. A jótékonyoknak ezen a terén már hosszú idő óta vezető szerepet játszik a jótékony nőegylet, amely minden évben tekintélyes összeget juttat az özvegy nők nyomorának enyhítésére. Az eszköz erre a tea zsúr. Mint tavaly, úgy az idén is három tea-zsúr rendez a nőegylet és előre látható, hogy erkölcsi és anyagi tekintetben az idei zsúrok nem maradnak a tavalyiak mögött, amelyeknek rendezésében a hölgyek közül különösen öv. *Purgly Lajosné*, az egylet érdekekben gazdag elnöknője vált ki fáradhatatlan tevékenységével. Az idén az első tea-zsúr december 8 án lesz az Iparosház nagy termében. Mint a tavalyi, úgy az idei zsúrokon is, Aradváros előkelő asszonyai és leányai fogják a teát és a hozzá járó szendvicseket szervizálni, az apró asztalkák körül, ahol bizonyára egész Arad társadalmá képviselve lesz, jelölve annak, hogy a jótékonyok gyakorlása összehozza az összes társadalmi osztályokat. Az idei zsúrokon is a kitűnő katonai zenekar fogja szolgáltatni a zenét és így kellemes műveltség lesz része a zsúrokat látogató közönségnek, amely a két koronás belépti-díj lefizetésével nemcsak a jótékonyok oltárán áldoz, hanem önmagának is élvezetes délutánokat szerez, a fesztelen társadalmi korlátokat nem ismerő társaságban.

— A horvát tartománygyűlés összehívása. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Híre járt ma a képviselőházban, hogy a horvát tartománygyűlést december elejére összehívják.

Medakovic Bogdán, a horvát koalíció elnöke, odament *Wekerle*hez és megkérdezte, hogy igaz-e ez a hír.

Wekerle kijelentette, hogy a híresztelés megfelel a valóságnak és kérte *Medakovic*ot, hogy közölje ezt horvát képviselőtársaival is.

A horvátokat a kormány e tette, amelyben alkotmánysértést látnak, mélyen felháborította, mert a horvát alkotmány szerint a tartománygyűlés mindaddig, míg a magyar országgyűlés közös ügyeket tárgyal, nem hívható össze.

— *József főherceg Kisjenőn*. *József főherceg* — mint már azt előre jeleztük — tegnap este Kisjenőre érkezett, ahonnan *Ottlakára* ment, hogy a katonai lögyakorlatokon jelen legyen. A főherceg holnap utazik el Kisjenőről. A főhercegi uradalomban a vadászatot, amelyen *József főhercegen*, *Augusztus hercegasszonyon* és a trónörökösön kívül még a bajor királyi ház egy tagja is jelen lesz — december 9 én fogják megtartani.

— *Falu — gyermek nélkül*. A baranyamegyei *Nagyharsány* községben, mint onnan jelentik, alig van gyermek, mert a nép még az egygyermekrendszerrel is szaktott. A harmadfélezer lakosú községben mindössze *tízennyolc gyermek van és két esztendő óta egyetlenegy sem született*. A politikai és egyházi hatóságok mindent elkövetnek, hogy a népet bűnéről fölvilágosítsák, de minden fáradozásuk eredménytelen.

— *A Kölcsey-zsúr*. A *Kölcsey* egyesület holnap, november 29 én d. u. öt órakor a város háza közgyűlési termében felolvasó-ülést tart, amelynek kitűnően összeállított műsora a következő: 1. *Ifj. Varjassy Lajos*: Modern társadalmi törekvések. 2. *Faragó Rezső*: Egy kisasszony gondolatai a farsangi nagy bálak előtt. Elmondja *Hunyadyné Körösi Juci* urnő. 3. *Zoltai Mátyás*: *Grieg Ede* művészete. (1848—1907. szeptember 4.) A felolvasás keretében *Grieg*től előadásra kerülnek: a) *Gyászinduló*. *Hegedűn*, *cellon* és *zongorán* előadják: *Zoltai Mátyás* tanár, *Zajonkowszky János* tanító *Lövendék* és *Zoltai Mátyásné* urnő. b) *Arietta* és *Uőhangok*. *Zongorán* előadja *Zoltai Mátyásné* urnő. c) *Tehéntánc* és *Parasztánc*. *Négykére* zongorán előadják *Zoltai Mátyásné* urnő és *Zoltai Mátyás* tanár. d) *Halling* és *Solwejg* dala. Éneklé *Reinhart Kálmán*, az állami tanítóképző intézet növendéke énekkara kísérete mellett. e) *Kobold*. *Törpék indulója*. f) 7. *Szonata* I. tétel. *Zongorán* előadja *Zoltai M.-né* urnő. g) *Peer Gynt Suite* I. 1. A hajnal. 2. *Aase* (*Osze*) halála. 3. *Anitra* tánc. 4. A hegyek királyának barlangjában. Nem tagok belépti díja 80 fillér.

— *Echegaray és Moltke*. Mint *Madridből* írják, az ottani újságok olyan botránnyról adnak mostan hírt, amely speciális természeténél fogva a berlini *Moltke-Harden*-aff re emlékeztet, vagy ha úgy tetszik, a *Wilde Oszkár* ködös esetére. A botránnyak középpontjában egy kiváló spanyol író áll, nevét azonban elhallgatják a madridi újságok és úgy írják körül, hogy *Spanyolország* legkiválóbb színpadi szerzője, akinek művei diadalmasan jártak be Európa nagy színpadait. Ezt a diszkrétciót, amely mindenestre többet sejtet, mint amennyit eltakar, nem sikerül azonban majd sokáig megtartani, mert a botránny bíróság elé kerül, ahol az író lesz a vádlott, egy uriaszony pedig a panaszos. A

botránynak részletei a következők: X. (az író) néhány barátjának társaságában Madrid egyik előkelő éttermében vacsorázott, amikor egyszerre csak belépett a helyiségbe egy gyászruhába öltözött hölgy, aki gyermeket vezetett kezén és miután körültekintett az étteremben, egyenesen odalépett az íróasztalához.

Az úriasszony kezén tartott gyermekre mutatva, azon esdekelt az írónak, adja vissza a gyermeknek apját és neki a férjét Férjét, akit a neves szerző — elcsábított. Amilyen meglepő volt maga a jelenet, olyan megdöbbentő lett a folytatása. A drámaíró felpattant a helyéről és agyba-főbe verte az asszonyt, aki egy pillanat múlva eszméletlenül terült el a földön. Az író majdnem meglincselt az étterem közönsége és csak barátai közbelépésének köszönhető, hogy ép bőrrel menekült.

— Hercegisasszony nyilvános iskolában. Zsófia királyi hercegnő, József királyi herceg és Augustia királyi hercegnő egyetlen leánya a Sacré Coeur-intézet elemi iskolájának harmadik osztályába jár. A hercegisasszonyt, akit eddig otthon tanítottak, hintóban hozzák korán reggel az István uton lévő intézetbe, ahonnan késő délután viszik el ismét hintón. Napközben Zsófia hercegnő a többi kis leánnyal tanul, velük étkezik és velük játszik. Ez az első eset, hogy az uralkodó-család valamely tagja mielőtt rendes tanuló nyilvános iskolába jár.

— Bicskázó gyerekek. Szilágyi Imre és öccse Szilágyi Pál ma délelőtt a Fűrj-utcában összeverekedtek Bagi Sándor nevű paitásukkal. Az alig nyolc éves gyermekek alaposan eldögönyözték egymást. A verekedés közben Bagi Sándor kést rántott és hasba szurta Szilágyi Imrét, akit a mentők szállítottak el. A nyolc éves fiú sérülése nem súlyos. Pár napon belül felgyógyul. Bagi ellen fiatal kora miatt nem indítják meg az eljárást.

— Csernova és a képeslevelezőlapok. Bizonyára élénken emlékezik még mindenki arra, hogy Felsőmagyarország Csernova nevű falujában a tötség a katolikus templom fölszentelését megakadályozta és hogy akkor a csendőrség a fegyverét volt kénytelen használni. Nos hát, ebből a szomorú esetről kifolyólag a pánszláv izgatóság képes levelezőlapokat készített és most azokat mindenfelé terjesztik. Az egyik levelezőlapon Csernova falu látképe látható, nem tulságosan borzalmas magyar szóveggel kíséretében. A másik egy temetőt ábrázol és pedig minden valóságosság szerint a csernovait. A temető mellett egy nagy bajszu és vérben forgó szemű, diszmagyarba öltözött magyar áll, kivont szablyával, alighanem azt jelezve, hogy néhány szegény tótnak a legyilkolásával éppen most végzett. Ez a nagy bajszu, kivont kard és diszmagyarba öltözött magyar azonban ijedten hátrál, mert a sirhalmok közül egy nemtőfélnének elég csinosan megrajzolt alakja kel ki és arra figyelmezteti a magyart, hogy okos dolog lesz eltávozni. Mondani sem kell, hogy a pánszláv érzelmű atyafiak ugyancsak igénybe veszik ezeket a lapokat és mindenfelé küldik. A legjellemzőbb pedig az egészben az, hogy a levelezőlapokat a magyar posta a címzeteknek gondosan kézbesíti.

— Az iskolaszék ülése. Rövid ülése volt ma délután Aradváros iskolaszékének, miután fontosabb ügy nem szerepelt a napirenden. Az ülésen Mülek Lajos dr. elnököt. Kovács Vince helyettes iskolafelügyelő indítványára elhatározta az iskolaszék, hogy a polgári fiúiskolánál megüresedett tornatanítói állásra kiírja a pályázatot. Bejelentette Kovács Vince, hogy a polgári fiúiskolánál megüresedett kisegítő tanári

állást ifj. Szathmáry István negyedéves tanárjelölttel töltött be, miután okleveles tanár a kisegítő állásra nem jelentkezett. Több jelentéketlen ügyet tárgyalt ezután az iskolaszék, mire az ülés öt óra előtt véget ért.

— Hamis kártyagyár Bártfán A bártfai rendőrség szokatlan üzemet leplezett le a napokban. Horovitz M. Ch. galiciai illetőségű egyén rövid idő előtt Bártfán telepedett le és egy kisebb nyomda létesítésére iparendélyt váltott. — Az iparendély alapján azután üzembe is helyezte a nyomdát, de abban csak apróbb munkákat végeztetett, inkább a látszat kedvéért, hamis kártyajátéklapokat gyártott. Ezt a visszaélést már néhány hónapja üzte és igen kiterjedt vevőkörrre tett szert, mely könnyen érthető okokból nagy előszeretettel használta a Horovitz féle kártyákat. A napokban azonban a bártfai rendőrség nyomára jött a visszaélésnek és éjnek idején a helyszínén éppen munka közben jelent meg és nyomban zár alá helyezte az egész kártyagyárat. — A bűnvádi eljárás Horovitz ellen folyamatban van és egyidejűleg a nyomozás is folyik a Horovitz-féle kártyák vevőinek felkutatására.

— Megakadályozott postarablás. Győről táviratozzák: Szabó Károly kulcsodi postaküldőnc e hó 21-én megbízta 13 éves Klára nevű kisleányát, hogy menjen át Csillradványra és onnan hozza el a kulcsodiak számára érkezett leveleket. A kisleányka küldetésében pontosan el is járt és egy nagy táskába téve a leveleket, visszaindult még aznap délelben Kulcsodra. Amidőn úgy fél 1 óra tájban a község határába ért, az országuton egy 15 évesnek látszó fiatal suhanc egyszerre csak előtte termett az árokba és követelte, hogy adja neki oda a levelestáskát. A leányka bátran szembeszállt támadójával és a nyakában levő táskát félkezével erősen magához szorítva, a másikkal védekezett. A fiú azonban erősebb lévén, csakhamar letépte a földre s minthogy a leányka kétségbeesetten elkezdett kiabálni, bevonszolta magával az árokba. Itt élet és halálharc fejlődött ki köztük. A leányka reafeküdt a táskára s körmelével össze-vissza karmolta a fiú arcát és kezét. Gyakori segélykiáltását végre meghallották a távol szántó falubeliek és a hős kisleánykát kiszabadították. Támadójának sikerült ugyan megmenekülnie, de a csendőrök csakhamar kézrekerítették. A ravasz fiú, akit Fűsi Ferencnek hívnak s szolgálégy a Csillradványhoz tartozó Fűzespustán, azzal védekezett, hogy neki más szándéka volt a leánnyal, nem pedig, hogy tőle a táskát elrabolja. A leány azonban tagadja ezt. A 15 éves postarablót a csendőrség feljelentette a győri kir. ügyészségnél.

— Nagy fizetésképtelenség. Budapest-ről jelentik: A Steinhers-féle milliomos fakereskedő cég fizetésképtelenséget jelentett. A hitelezők a ma esti órákban abban állapodtak meg, hogy részvényeket bocsátanak ki, a fakereskedés fenntartása céljából, de a régi cégtulajdonos addig nem szerezhet részvényeket, míg tartozása teljesen kiegyenlítetté nem lesz.

— Megszökött gonosztevők. Milánóból táviratozzák: A novii fogházban két megátalkodott gonosztevő, akik életfogytig tartó fegyházra vannak elítélve, a múlt éjszaka áttörte celláikat, több fogolytársát kiszabadította, az őrségről néhány puskát ellopt és megszökött. Az őrkészre vetették a szökést, de a fegyencek revelerlővésekkel néhányat megsebesítettek közülük és elmenekültek. Sok karabínieri és százkatona üldözi a szökevényeket, akiknek nyomuk veszett.

— A magas összeköttetés. Egyik hírlapíró-társunk mesélte el ezt a történetet:

— Cellámat minden reggel egy rab söpörte ki. Mivel jóképű embernek látszott, néha beszédbe elegyedtem vele és kikérdeztem apró bajairól. Egy nap az emberem igen alázatos arccal állt hozzám:

— Nagyságos uram — mondja — adjon nekem tanácsot. A pöröm újrafelvételét szeretném kérni és jó ügyvédet keresek.

— Hát aztán miért itélték el kendet? — kérdelem.

— Templomrablásért itélték el három esztendőre, könyörgöm alássan. De nem tudtak rám bizonyítani semmit. En nem vallottam, bizonyítékok sem voltak, ha jó ügyvédem van, biztosan felmentenek. De nagyon rossz ügyvédem volt és ez volt a baj.

— Hát miért választott rossz ügyvédet?

— A méltóságos Almássy grófnő ajánlotta, kérem.

— Almássy grófnő! Hogy került maga hozzá?

A fegyenc vállát vonogatta:

— Ösmeretlenül kértem tőle tanácsot. Azt hiszem, jogom volt hozzá.

— De miért?

— Hát csak azért, könyörgöm ássan, mert állandóan egy templomba jártunk. Ő imádkozni, én meg rabolni.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 28.

Kínálat és vételkédv korlátolt. Tartott árak. Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli szárlat	5 órai szárlat
Buza áprilisra	13.—13.01	13.02—13.03
Zab áprilisra	8.62—8.63	8.65—8.66
Róza áprilisra	12.16—12.17	12.20—12.21
Tengeri májusra	7.54—7.55	7.55—7.56

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	631.25
Magyar hitelrészvény	743.75
Oestrák-magyar államvasuti részvény	667.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 28 —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 123—125 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 126—127 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: November hó 25. napján volt készlet 29,085 darab, november 26. napján főlhajtatott 235 darab, november 26. napján elszállított 568 darab, november 27. napjára maradt készletben 28,752 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Kissé élénkebb.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Megrágalmazott bíró. Az aradi királyi törvényszék ma ítélkezett Alexa Dénes rágalmazási perében. Tavaly május elsején tárgyalta Horváth János buttyini királyi aljárásbíró Tullia Adám és Alexa Dénes perét egy birtoklási kérdésben, mely avval nyert befejezést, hogy Alexát 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Mikor kevéssel ezután Alexa megjelent a

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

kiszindiat előljárásán, ott követelték, hogy fizesse le a büntetésül rá rótt 20 koronát. Tullia Ádám is éppen jelen volt és ő is hallotta, mikor Alexa hajlandónak nyilatkozott a büntetés lefizetésére, de csak később, mert most — ugymond — nincs pénz. Egyszersmind azt a kijelentést is tette, hogy bizony ő nyerne volna meg a pert, de Tullia két barátát vitt... Azt ugyan nem mondta, hogy a két barátát kinek vitte, de Horváth János királyi albitó, mikor a dologról értesült, feljelentette Alexa Dénest rágalmazás miatt, melyért az aradi kir. törvényszék ma egy havi fogházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Verekedő szociálisták. Tavaly, július elsején Papp János, Hoffmann János és Hegedűs Kálmán munkások berontottak délután hat óra tájban ifj. Róth Bernát sütőmester udvarába és ott hangosan követelték, hogy az ne engedje vasárnap dolgozni Dreher Ede péklegényt. Mivel a mester nem volt hajlandó kivánságukat teljesíteni, három ittas péklegény haragjában darabokra törte az udvaron lévő asztalt és a padot, azután a kerten át, amerre jöttek volt, eltávoztak. Éjjeltájban azonban lármá és jajveszékélés verte fel a ház lakóit. A három legény ugyanis visszatért és feltörvén a pékműhely ajtaját, kivonszolták onnan Dreher Edét az udvarra. A megtámadott ember hiába kérte a részeg péklegényeket, hogy ne bántásák s hogy nem fogja többé megszegni a vasárnapi munkaszünetet, a felbőszült emberek nem hallgattak rá, hanem kézzel, bottal és doronggal addig ütötték verték, amíg összeesett. Azután mindhárman megszöktek. Az egyiket, Hegedűs Kálmánt sikerült vagy egy hónap előtt kézrekeríteni. Ma ítélezett felette az aradi királyi törvényszék. Hegedűs nem tagadta, hogy része volt Dreher Ede bántalmazásában, de azzal védekezett, hogy akkor anyyira ittas volt, hogy már nem is emlékszik a történetekre. Itasságát a tanúk is bizonyították s ezen enyhítő körülmény tekintetbevételével a bírák Hegedűst egy havi fogházra ítélték, mely büntetést a vizsgálati fogságban töltött egy hónappal kiöltötnék tekintették és a vádlottat azonnal szabadlábra helyezték.

IDEGENEK ARADON.

— November 28. —

Fehér Kereszt-szálloda. Sorsits Béla ezredes Lugos. — Vertán Arthur bérlő és neje Talpas. — Vertán Péter miniszteri titkár Budapest. — Vertán Emil gazdasz Csermő. — Vertán Gusztáv gazdasz Csermő. — Kocián János zeneművész Prága. — Ackerman István birtokos Ujszentanna. — Vermes Sándor igazgató Fogaras. — Gaál János igazgató és családja Fogaras. — Balázs Árpád birtokos és neje Mezőberény. — Külm Ottó gyáros Grác. — Dr. Vadász Pál orvos és családja Kolozsvár. — Csallós Demeter becső Branyicska. — Kisfalvi Ferenc hivatalnok Branyicska. — Kripka Odón mérnök Esztergom. — Subajda Lajos kisbirtokos Datta. — Ni-

Néhány napig

maradék

elárusítás!

kolics Boldizsár Szabadka. — Fodor László főfelügyelő Szeged. — Putics Jenő magánzó Zenta. — Horváth Sándor gazdálkodó Zombolya. — Blau Gyula vállalkozó Debrecen. — Gonda Sándor főkönyvelő Szatmár. — Friedman Hugó mérnök Temesvár. — Biró Pál birtokos és neje Földvár. — Adler Mór bérlő és neje Galaa. — Kremer Géza kereskedő Orosháza. — Hevesi Frigyes hivatalnok. — Polgár Mihály mérnök Baja. — Tauber Rudolf gyárvezető Hatvan. — Sulyok Sándor művezető Hatvan. — Csiky Lajosné és leánya Karánsebes. — Grosz Henrik kereskedő Fegyeháza. — Török Illés mérnök és családja Keszthely. — Müller Adolf tisztviselő Déva. — Keeskés Imréné igazgató neje és leánya Lőcse. — Beck Sándor kereskedő Szeged. — Bauer Mór utazó Budapest. — Singer Adolf utazó Budapest. — Csillag Ferenc utazó Budapest. — Reiner Izó utazó Budapest. — Markovics József utazó Budapest. — Frank I. Mér utazó Bécs. — Vech Róbert utazó Bécs. — Herzl Lipót utazó Bécs. — Veisz Lajos utazó Bécs. — Lajovicz Lajos utazó Bécs. — Keller Vilmos utazó Bécs. — Boda Izidor utazó Bécs. — Janszky István utazó Bécs.

Központi szálloda. Mihályfi Jenő törvsz. bíró Késmárk. — Karácsonyi István birtokos Bártfa. — Majorossy Jenő birtokos Talya. — Rosinsky Mátyás plébános Ungvár. — Kasznary Emil birtokos Mezőtur. — Molnár Ede birtokos és neje Battonya. — Hosszu Nándor dr. ügyvéd Budapest. — Iritzy Sándor gyáros Makó. — Bilyen Rezső gyáros Bregenz. — Kemka Gyula főerdőmester Kaprióra. — Weselovsky István kereskedő Budapest. — Menezser Béla mérnök Budapest. — Maurer Albert kalapgyáros Bécs. — Végh Mihály magánzó Nyirógyháza. — Spitz József fakereskedő Zám. — Bojtos József főszolgabíró Borosjenő. — Brück Sándor fakereskedő Batta. — Berdack Antal mérnök Popiád. — Beneisz Jerő tanár Mármarosziget. — Krause József hivatalnok Mezőtur. — Magovich Béni magánzó Serajevó. — Vermes Jenő utazó Budapest. — Rodosi Lajos utazó Budapest. — Luthman Nőé utazó Budapest. — Hajdu Lajos utazó Pankota. — Meierhof Manó utazó Budapest. — Berger Nándor utazó Budapest. — Beck József utazó Budapest. — Reinhart Antal utazó Bécs. — Fröhlich Jakab utazó Bécs. — Heinrich Salamon utazó Bécs. — Scherman József utazó Budapest. — Vermes Jenő utazó Budapest. — Kaufman Albert utazó Budapest. — Richter Frigyes utazó Budapest. — Gombos Jenő utazó Budapest. — Rabiton Rezső utazó Budapest. — Grósz Károly utazó Budapest.

Vass szálloda. Fried Ferenc utazó Budapest. — Hajd F. tanfelügyelő és neje Kassa. — Müller Gyula utazó Budapest. — Mittag és fia erdész R. Bogsán. — Área Sándor lelkész Almás-Alcill. — Crutiu Oláriu könyvelő P.-Kubin. — Bihari Jenő utazó Budapest. — Schwartz Fülöp utazó Budapest. — Zigler M. utazó Bécs.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Pénteken, 1907. évi november hó 29-én:

Folt, amely tisztít.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Echeagaray József. Spanyolból fordította: Patthy Károly.

SZEMÉLYEK:

Matilde	Kápolnai J.	Fernando	Kesztyer Ede.
Enriqueta	Novák Irén.	Don Justo	Várnai Jenő.
Concepcion	Szilágyi B.	Don Lorenzo	Delli Lajos.
Delores	Molnár Ilona.	Julio	Horty Sándor.

Közdete este 7 óra fél óraker.

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Sperber Frigyes saját, úgy fiacskája Vicike, valamint az alólítottak s számos más rokonai nevében is megtört szívvel tudatja a forón szeretett s felejthetetlen drága jó nő, illetve gondos édes anya, gyermek, unoka, unokahug és rokon

SPERBER FRIGYESNÉ

szül. MESSNER ARANKA,

f. é. november hó 27-én, délután 1/4 óraker, életének 27-ik s boldog házassága 8-ik évében, rövid de súlyos szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A kiszenvedett kedves halott hült tetemei november 29-én, d. u. 3 óraker fog-nak Tököly Imre-utca 55. sz. a házból román. kath. szertartás szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra tételni.

Az első engesztelő gyászmise áldozat december 2-án, d. e. 1/2 óraker, a második nagy engesztelő gyászmise áldozat zenekarral december 2-án, d. e. 10 óraker fog a főt. Minorita-atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatni.

Béke a korán elhunyt porainak!

Arad, 1907. november 28.

Messner János és neje szül. Bakay Luiza, szülei: ifj. Messner János és leánykája Stefike, testvére. Özv. Bakay Istvánné, özv. Dworzák Jánosné, Muszil Károlyné és férje, Medek Emma, Bakay József és családja, Bakay Károly és neje, özv. Boda Béláné, Bakay Tonka, Bakay Géza és neje, nagyanyja, nagynénjei és nagybátyjai.

2820

Nősülés

céljából egy előkelő, vagyonos

leány vagy özvegy

ismeretségét keresem.

Ajánlatokat e lap kiadóhivatala továbbítja. Fogorvos jelligével. 2816

3 ÚJ SZÓ...
ALTVATER
GESSLER
BUDAPEST

GESSLER FÉLE VALÓDI
DANUBIUS
MUSTAR

KIVÁLÓ UJONNÁC

Sirolin

Eredő az érvényes és a testhelyi megzavart a köhögést, vándorlót, éjjeli izgatást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenhol „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerészeknél. — Az utazóknak 4 — csomag.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagybecsült közönségét, miszerint a közlő idény beálltával raktáromat mindenemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 2632

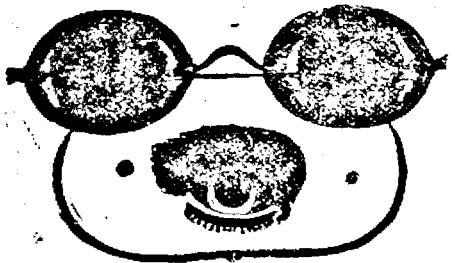
uri és hölgy cipőket készítek, miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitünő tisztelettel **Wolf J.** uri és hölgy cipész.

Elsőrendű látzerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látzerész

Arad, Andrássy-tér és Waltzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű esztétikus látzereseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekerős-béka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2418

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelést szerint azonnal készíttetnek.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy alólírott nál széleskörű ismeretségnél fogva

ügynökségem

az alább nevezett módon fogom eszközölni.

Vevők és bérbevevők

semmiféle

jutalékot nem tartoznak fizetni,

de azért pontosan és lelkiismeretesen lesznek kiszolgálva.

Eszközlöm házak, vendéglők, földek, borok eladását. Bérházak, vendéglők, földek bérbeadását. Eladók, valamint bérbeadókat felhívom, hogy szíveskedjenek eladandó vagy bérbeadandó dolgukat nálam mindig és mielőbb bejelenteni.

Tisztelettel 2678

Colophon István

ügynök

Kápolna-utca 15. sz.

TEA
Saison.

Legzamatosabb **Vojtek és Weisz**
TEA és RUM. drogueria 541
Aradon.

Olcsó tűzifa eladás.

Alulírott ajánlja a n. é. közönségnek

- I. oszt. 2—3 éves száraz cserfa per waggon 136 kor.
- I. „ gyertyámfa „ „ 142 „
- I. „ bükfa „ „ 132 „
- I. „ jávor-, cseresnye- vagy tölgyfa „ „ 128 „
- „ cser vagy bük dorongfa „ „ 118 „

berindiai állomástól Aradig egy waggon 10,000 kg. szállítási díj 34 korona.

Kapható: 2807

Metál Gyula

földbirtokosnál Buttyin.

☛ **Telefonszám 5.** ☚

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házbán

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéteket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

572 fogorvos.

Weisz Márton

uri női és gyermek cipész.

Van szerencsém Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására adni, hogy az őszi idény beálltával a legfinomabb

női- és férfi cipőket mindenféle kivitelben, valamint a legtartósabb 2500

gyermek-cipőket készítek.

Becsés megrendeléseket kérve

Weisz Márton

uri- és női cipész

Arad, Deák Ferenc-utca 4. sz.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. K. szabadalmazott.

Borszivattyúk

is hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, rétek és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyú nem remél és a bort nem renthatja, a gépzet jó működésért 8 évi jótállás, legyen javítás

Tűzi fecskendők

Selyő szelvényekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használataánál sem tagadják meg a tisztítást, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás), **ezzel való országos egységes csavarok és a legolcsóbb minőségű beáll-**

gummirozott, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

hozzávaló csövekkel piscesebb és jobbak, mely bármely bört vagy külföldi gyárban.

Jónig Otto

n. királyi szabadalmazott tűzi fecskendők és szivattyú készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Városi hirdetmények.

641—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére szükséges üveges áruk szállításának elvállalása iránt folyó évi december hó 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 1 m² vörös üveg 2 kor. 50 fill., 1 m. 2 mm. vastag belga üveg 4 korona, 1 m. 3 mm. vastag belga üveg 7 kor.

Bánatpénzül leteendő 40 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet, első sorban a magyar iparcikkek szállítására tett ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

644—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1908. évben szükséges fenyőfa anyag szállításának elvállalása iránt folyó évi december hó 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

35922—1907. szám.

Hirdetmény.

Figyelmeztetjük városunk háztulajdonosait, hogy a házbér jövedelmi vallomások beadására kitűzött határidő f. é. november hó 30-án lejár.

Felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy a vallomásaikat a kitett határidőre okvetlen beadni el ne mulasszák, mert ezen mulasztás a törvényszerinti bírságoláson kívül egyéb terhes következményeket von maga után.

Arad szab. kir. város tanácsának 1907. évi november hó 23-án tartott üléséből.

A városi tanács.

21983—1907. kh.

Hirdetmény.

Az Aradon szolgáló cselédek jutalmazásáról alkotott 8382—1897 számú szabályrendelet 4 §-a értelmében minden év tehát a folyó 1907. év végével is cselédjutalom címén 400 koronát tevő 8 díj és pedig: I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz, az erre érdemes cselédek részére kiutalványozva.

Ezen jutalom díjak elnyerése iránt pályázhatnak 18 életévet betöltött jó és hűséges magaviseletű, havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nő cselédek, kik kizárólag vagy főleg a házban vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad szab. kir. város törvényhatósági területén egyfolytában legkevesebb 8 éven át gazdájuk megelégedésére szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cseléd beiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a beiratási díjfizetést elrendelő szabályrendelet életbelépte előtti vagy is 1882. év előtt léptek szolgálatba és azon idő óta változatlanul mindig egy-egy helyben szolgálnak, a beiratási díj feltétele alól kivételnek.

A jutalom díjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazást megelőző szolgálati ideje be nem számítható. A szolgálati idő tartamában beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálatban töltött el, a mely szolgálat a cseléd tartó elhalálása miatt szűnt meg. — A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága vétetik; első-ségsben azok részesülnek tehát, kik egy helyben leghuzamosabb ideig szolgáltak, egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve Aradon legrégebben szolgálnak. Jutalomdíj elnyerése végett minden év december első napjától 15 napjáig tartozik a cseléd gazdája vagy a gazdasszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyv és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol kérelme jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kívánt okmányok mellékleteivel kérelmét írásban is benyújthatja. Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasítatni fognak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázat hiányában vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a fennmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1907. évi november hó 20-án.

Greén,
h. főkapitány.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett, holnap d. u. 5—6 óra között találkozhatom a Forray-utca, Nádasdy-palotában levő Zinner Vilmos mű-órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt Zinner Vilmos ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszívű hölgynek, ki, hogy a hivatalból el ne késsek, megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet Zinner Vilmos mű-órás, Forray-utcai kirakata-ba láttam.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
— SZÉNSAV-MŰVEK —

Ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyébbb ipari célokra.

! Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgálatintézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata; „Szaga és íze; rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99.57%.”

A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál
Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
Sárgányesim: Muschong, Buziásfürdő. — Internóban telefon 18. sz. 8007

Kellemesen hűsítő hajviz
Eau de Glace.

A fejbőrt erősíti, a hajhullást megakadályozza, a korpa képződést megszünteti és a fejet huzamos időn át hűvösen tartja.

Egy üveg ára 2 korona.

A haj mosására és tisztán tartására a legalkalmasabb szer a

„CHAMPOING POR.”

A vele készült vízzel mosott haj fényes, ruganyos és selymes látású lesz. A haj színére nincs befolyással.

Az ideges főfájást azonnal megszünteti a
Rozsnyay-féle fejfájás elleni tablettá.

6 darab ára 1 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógymertárában 458

Arad, Szabadság-tér.

646 - 1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1908. évben szükséges tölgyfa szállítása iránt folyó évi december hó 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet. Az írásbeli ajánlatok lezártan

az árlejtés megkezdése előtt nyújtandó be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

642 - 1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1908. évben szükséges kefekötő áruk szállításának elvállalása iránt folyó évi december hó 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő 50 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet és első sorban magyar gyártmányú iparcikkek szállítására tett ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1907. évi november hó 25-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szérit, - szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használatát által. — Ára egy üvegnak 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnak 70 fill.

Fenti szernek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Nagy karácsonyi kiállítás

már megkezdődött

Reich EL.

színházi versenybazárában

Szabadság szoborral szemben.

Külön átalakított helyiségében a vevő közönség legnagyobb kényelmére gyermekjátékokban és dísz tárgyakban az idényre óriási választék még soha nem létezett árakban

5, 16, 25, 45 és 90-es csoportokban beosztva.

Tájékoztató egy rövid kivonattal szolgál a t. vevőközönségnek:

25-ös csoport:

Óra szerkezettel, vonat, automobil, bohóc, omnibus, zenélő doboz, nickel vasaló, zongora 8 billentyűvel, elszakíthatatlan képes könyv, mesés könyvek következők: Robinson, Grün, Andersen, Ifjúsági Tündérvilág, társas játékok, 100-nal több öltözött babák, valódi francia babák 22 centiméter nagy, felhuzható zseborák, takarékos tüzhelyek, söprű készlet, bádoggal, csengő kerék húzható, iron három részben kulcs alakban kés, iron és toll, kardok, puskák, csákók, hegedűk, szobatorok, konyhaeszközök, vas katonák, törhetetlen celluloid babák, vázráz doboz táncoló figurával, stb.

45-ös csoport:

Felhuzható óra szerkezettel, villanyos kocsis felsővezetékekkel, automobil színes vonatkocsikkal, erőművész, bohóc és minden fajta állatok, motoros omnibusz, gőzhajók, bugó onga zenével, ideál szoba fegyver céltáblával, hordós kocsis, teljes katonafelszerelések, bajonet lack szíjjal, 6 személyes porcellán készlet, bárány hanggal, törhetetlen katonák 6 db., képes és mesés könyvek, baba-kocsis gummi kerékekkel, bádoggal konyha edények, rendezett fürdő szoba, szénvasaló, mozsarak, pénzpersely órával és csengővel, csont dominó, nagy gummi babák, kettős húzható nyul, húzható bohócok, kézi nyomdák, Laterna Magicák, gőzgépek, képes kockák 12 kockával, kőépítő szekrény, számoló gép, felsőfoltható dobok, stb.

90-es csoport:

Húzható állatok bőrrel bevonva, nagy bárányok hanggal, törhetetlen lovas katonák és állatok maskeből, felszerelt vázák, állatsereglet, felhuzható vasutak sennel és minden létező alakok és állatok, gőzgépek, hajók, Richter szekrények kőből, lombfűrész garnitúr, kemény Schack figura zárható táblával esont dominó 45 kővel és sok 100 és 100 más cikk.

Mozgékony francia babák fából.

Nagyság centiméter 26 28 30 32 34 36 38 42 46 50 54 58 64
rak: 35 40 45 50 60 80 90 110 145 160 180 210 250

azonkívül bőrtesztű, öltözött és celluloid babákban a legnagyobb választék.

A nálam vásárolt babákat ingyen javítom és minden létező javítások elfogadtatnak.

Karácsonyfa-diszekben óriási választék.

Grammofonok és fonografok, hengerek és dupla lemezek a létező legolcsóbb árakban.

Hintalovak minden létező nagyságban.**Disztárgyak:**

Képes lap album plüschből 45 krtól, emlékkönyv plüschből 25 krtól, varró casetták, aufzatz 6 tányérral 90 kr., pálinkás készlet 45 kr., mosdó-, étkező-, kávé- és theás készletekben óriási választék, továbbá himzett bőr tárcák, virágvázákat, órákat, márvány állványokat, dísz asztalok, dohányzó készlet bronzból és számtalan sok más tárgy.

China ezüst tárgyakban alkalmi vétel.

Férfi selyem ernyők otomán széssel 1 frt 70 kr. és még számtalan itt fel nem sorolt cikkek.

Minden vevőnek ingyen fénykép nagyítás.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásait kérjük a hirdetés alatt lévő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések díjra nem kerülnek.

Felvilágosításokat teljesen ingyen adunk a hirdetőket felvevő a kiadó által.

— Telefon szám: 151 —

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 30 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillért és 1 koronáért kaphatók lapunk elosztó helyein.

A Kinek

ismeretségi híján

násztársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispáncra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellerre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbéadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindenféle vételt vagy bérbévetelt céljából keresi,

Aki

valamilyen állást betölteni kíván: legbiztosabban értesítse, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”
kis hirdetési

rovatát használja.

Megértettem

a már bácsika, gyengéd célzásával együtt. cs. k. - s.

Egy jó menetű

szatócs üzlet, dohány és italmérséssel egybekötve, családi okok miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 2503

Fleischmann Zsófia

szülésznő Massouse, lakását november hó 1-től Vörösmarthy-utca 3. szám alá helyezte át. 2599

Rongált dobozu levélpapírok

minden elfogadható árban kiárulit **Ingyez I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Egy jó karban lévő

üzletberendezés fűszer-, rőfős és rövidáru állványokkal eladó Schreiber Hermannál, Ménesen. 2746

Szalonna

68., zsir 70., sertészsir 68., zsirnak való szalonna 68., hárj 72., füst. sonka 90, lapocka 80., karaj 84., oldalas 72., kolbász 80., swarkli 64., májas 40., tepertő 60 kr. kilója. **Sertésbelek** és jó száraz házi **szappan**, a legjutányosabb árban kapható: Garai Károly hentesüzletében. Aradon, Boczkó-utca 2. Háltérrel szemben. 2762.

Új könyvek

50-90%-os alkalmi árleszállítással, mely 1908. február 1-ig marad érvényben. Kizárólag jó művek. Árjegyzék ingyen. **Kerpel Izab** könyvkereskedése Arad. 1921

Kiadó lakás!

Két szobás utesi lakás elutazás miatt, esetleg azonnal is kiadó. Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Szolid, intelligens,

jó modoru, gyermekkertésznek keresetetik 3 gyermekhez. Cim a kiadóhivatalban.

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megfelelőre. Kézt mindenemű férfi női és gyermekharisnyákat minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsó szoknyát, kezyüt, gyermek ruhát, alsó inget és nadrágot trikót d rekat, hálósapkát, térdmelegítőt stb. 2588

Az „Orsovai Hal”-hoz BREGER J. cég

Szabadság-tér 4. szám. szemben a Szabadság-szoborral. 2543

Ajánl naponként friss élő orsovai Duna halakat, a vízben és jégben. Megjegyzem, hogy minden csütörtökön délután érkeznek kecsge, fogas és tok és ugyanakkor a nagyérdemű közönség tejesen szerint választhat. Finom tengeri halak csütörtökön érkeznek, kiárulitva itt a főüzletben és a Minorita-palota főpostától 2-ik ajtó levő mellékületében. Ajánl kóser libazirt, naponként friss torma-írslit és füstöltmüt, továbbá erdelyi almát, körtét és mindenféle delt gyümölcsöt, szilvaizet és a legjobb fajta diót. Finom hollandi heringeket a legolcsóbban árulok. Szombaton egész nap zárva. Vasárnap egész nap nyitva. — Vidéki rendeléseket a legjutányosabban és pontosan eszközök. Finom hegyi csemege szőlőt a egymaga sabb árban veszek. B. pártfogásukat kérve ü zte'ettel Breger J.

Városl és megyei telefon 615.

Kitűnően égő nagy hőfoku

HAZAI KŐSZÉN

mm.-ja 3 kor. 40 fill.

házhöz szállitva (legalább 5 mm. vételnél) 3.60 kor.

Kapható:
Engel Gyula

Boros Béni tér 29. és
Lövész utca 1. a.

üzleteiben.
Telefon 521. és 175. 2804

Legujabb!

Az Osztrák Császárság

írta:

dr. Kapitány Kálmán.
Magyar utikönyv

Ausztriáról.

E könyv 328 oldal tartalommal és 17 térképet tartalmaz és piros vászonkötésben ára 6 korona.

Kapható a kiadó: Wodiáner F. és Fiai cégnél Budapest.

Hirdetmény.

Felhivjuk a felszámolás alatt álló Aradi árucsarnok részvénytársaság hitelezőit, hogy netáni követeléseiket jelen hirdetmény harmadszori megjelenésétől számított 6 hónap alatt bejelentésük, illetve érvényesítsék, mert különben a felszámolás netáni igényeikre való tekintet nélkül be fog fejezteni.

Aradon, 1907. november 24.

Lustig Andor,
Domán Ignác,
felszámolóok.

2817

Kitűnő

fogorvosi
gyakorlat

készpénzért eladó.

Fogorvosoknak, vagy fogtechnikusoknak kitűnő alkalom az önnalósításra.

Ajánlatokat „fogorvos” jellege alatt e lap kiadóhivatala továbbit. 2815

Legolcsóbb karácsonyi és ujévi ajándékok.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a

volt **Japán kávéház** helyiségében

a mai naptól kezdve

gyönyörű **China-ezüst** tárgyakat
u. m. girandok, jardinetek, cukortartók, tárcák, tálcák, tükrök és stb.
remek dísz tárgyakat

olcsó árban árusítok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérem.

Legolcsóbb karácsonyi és ujévi ajándékok.